

**§ 11 Miljøgodkendelse af
minkproduktion
Klapleddet 4, 6470 Sydals**

Meddelt d. 20. august 2015

Meddelt af Land og Natur

Sønderborg Kommune

Kommunens afgørelse

Sønderborg Kommune meddeler miljøgodkendelse efter Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug § 11 stk. 2 på Klappedet 4, 6470 Sydals matr. nr. 18, Lysabild ejerlav, Lysabild til 3.300 mink årstæver, svarende til 113,8 DE. Desuden meddeles godkendelse til opførelse af en ny lukket minkhal. Al gylle afsættes til gylleaftaler eller til biogas.

Sønderborg Kommune meddeler godkendelsen, da det vurderes, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at minkbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Sønderborg Kommune vurderer, at indretning og drift af minkbruget, udbringning af husdyrgødning og drift af arealerne kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig påvirkning af miljøet, som det er beskrevet i Husdyrloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000 områder eller levesteder for arter optaget på Habitatdirektivets bilag IV.

Miljøgodkendelsen er meddelt i henhold til § 11, stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Med denne godkendelse bortfalder de to § 10 tilladelser fra hhv. 26. december 2009 og 4. juli 2012.

Godkendelsen er baseret på de oplysninger, der er redegjort for i ansøgningsmaterialet, i beskrivelsen af ejendommen samt i vurderingen af udvidelsen. Godkendelsen meddeles på de vilkår, der fremgår af den miljøtekniske redegørelse, kommunes vurdering og vilkår.

De stillede vilkår vurderes at kunne begrænse risikoen for forurening og ikke-uvæsentlige gener. Hvis der mod forventning skulle opstå væsentlige gener for de omkringboende eller andre uforudsete gener i forbindelse med udvidelsen, kan Sønderborg Kommune foranledige, at generne reduceres, ved at meddele påbud om afhjælpende foranstaltninger jf. Husdyrbrugslovens § 42.

Ejendommen har fået en § 10 miljøtilladelse i 2012.

Der er ikke med denne miljøgodkendelse taget stilling til evt. tilladelser og godkendelser efter anden lovgivning som f.eks. Byggeloven eller Arbejdsmiljøloven.

Miljøgodkendelsen omfatter hele husdyrbruget. Det vil sige både de eksisterende og nye anlæg samt bedriftens samlede arealer.

Gyldighed

Godkendelsen skal være udnyttet inden 2 år fra godkendelsen er meddelt. Godkendelsen anses som udnyttet ved iværksættelse af bygge- og anlægsarbejder. Bygge- og anlægsarbejder skal færdiggøres i et rimeligt tempo og være afsluttet inden for et år.

Offentlighed

Der er i forbindelse med udarbejdelsen af godkendelsen gennemført en nabohøring af naboer inden for en radius af 282 m omkring ejendommen og skønnede parter i sagen samt ejere/forpagtere af arealer med gylleaftaler i perioden fra den 17. juni 2015 til den 8. juli 2015. Der indkom ingen høringssvar i høringsperioden.

Miljøgodkendelsen er meddelt den 20. august 2015. Afgørelsen er offentliggjort på www.sonderborgkommune.dk den 20. august 2015 og der er efterfølgende orienteret herom i Sønderborg Ugeavis.

Revurdering af miljøgodkendelsen

Virksomhedens miljøgodkendelse skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering, jf. § 40 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 2023.

Ansøger og ejerforhold

Ansøgerens navn: Finn Vendelin Jensen
Adresse: Skovhøj 10, 6470 Sydals
Telefon: 22 58 45 85

Virksomhedens navn: Bente Staugaard og Finn Jensen I/S
Adresse: Klapleddet 4, 6470 Sydals
Matrikel: 499 Lysabild ejerlav, Lysabild
CVR-nr.: 10486378
Kontaktperson: Finn Jensen
Direkte telefon: 22 58 45 85
E-mail: sydalsmink@yahoo.dk

Ejer af ejendommen: Bente Jørgensen Staugaard og Finn Vendelin Jensen
Ejer af virksomheden: Bente Jørgensen Staugaard og Finn Vendelin Jensen

Konsulent: Vibeke H. Conradsen, København Rådgivning

Godkendelsen er udarbejdet af:

Sønderborg Kommune
Land og Natur
Land, By og Kultur
Rådhusstorvet 10
6400 Sønderborg

Sagsbehandler: Lene Alnor
Sagsbehandler, arealdel: Sussanne Mortensen
Sag nr.: 14/37696
KS: SBMO og JRHA

Indholdsfortegnelse

1	Resumé og samlet vurdering.....	8
1.1	Ansøgning	8
1.2	Ikke teknisk resumé.....	9
2	Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold.....	11
2.1	Planmæssige forhold.....	13
2.2	Bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger mv.....	13
2.3	Placering i landskabet.....	15
	Husdyrhold, staldanlæg og drift	16
2.4	Bygninger	16
2.5	Husdyrhold	17
2.6	Staldindretning	18
2.7	Ventilation	20
2.8	Fodring.....	20
2.9	Energi- og vandforbrug.....	21
2.10	Spildevand herunder regnvand	22
2.11	Affald.....	24
2.12	Råvarer og hjælpestoffer.....	25
2.13	Driftsforstyrrelser eller uheld	25
2.14	Biaktivitet/bivirksomhed.....	26
3	Gødningsproduktion og –håndtering.....	26
3.1	Gødningstyper og mængder	26
3.2	Flydende husdyrgødning	27
3.3	Fast gødning inkl. dybstrøelse	29
3.4	Udbringning af husdyrgødning	29
4	Forurening og gener fra husdyrbruget.....	32
4.1	Ammoniak og natur	32
	Beskyttet natur.....	32
	Bilag IV arter.....	35

4.2	Lugt.....	36
4.3	Fluer og skadedyr.....	38
4.4	Transport	39
4.5	Støj og vibrationer	40
4.6	Støv fra anlæg og maskiner.....	40
4.7	Lys.....	41
5	Beskrivelse og vurdering af arealerne.....	42
5.1	Påvirkning fra arealerne	42
5.2	Planmæssige forhold.....	42
5.3	Harmoniareal.....	42
5.4	Beskyttet natur.....	43
5.5	Påvirkning af vandløb og overfladevand	44
5.6	Kvælstof og fosfor til fjord & hav	44
5.7	Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav.....	44
5.8	Natur 2000	45
5.9	Nitrat til grundvand.....	51
5.10	Beskyttede sten- og jorddiger	52
6	Bedste tilgængelige teknik (BAT)	52
7	Husdyrbrugets ophør.....	55
8	Egenkontrol og dokumentation	56
9	Offentliggørelse, klagevejledning og underretning	57
10	Konklusion	58
11	Generelt.....	58
12	Vilkår.....	60
	GENERELT.....	60
	EGENKONTROL	60
	HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED OG PLANMÆSSIGE FORHOLD.....	60
	HUSDYRHOLDET, STALDANLÆG OG DRIFT	61

GØDNINGSPRODUKTION OG –HÅNDBETINGNING	63
FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG.....	63
HUSDYRBRUGETS OPHØR.....	64
13 Lovgrundlag.....	65

Bilag

1. Anlæggets placering i forhold til omgivelserne
2. Situationsplan
3. Afløbsplan, befæstede arealer og tekniske installationer
4. Grundvand
5. Beskyttet natur
6. Natura 2000
7. Overfladevand
8. Planmæssige forhold – udbringningsarealer

1 Resumé og samlet vurdering

1.1 Ansøgning

Sønderborg kommune har modtaget en ansøgning (nr. 69484) fra Finn Jensen om miljøgodkendelse af drift af minkproduktion og etablering af en ny minkhal på Klapleddet 4, 6470 Sydals. Ansøgningen om miljøgodkendelse er indsendt til Sønderborg Kommune gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem første gang den 22. september 2014. Seneste version af ansøgningen, version 8, er modtaget den 26. maj 2015.

Der ansøges om at etablere en ny lukket minkhal på Klapleddet 4, 6470 Sydals. Dyreholdet forbliver uændret på 3.300 årstæver svarende til 113,8 DE (i ansøgningsskemaet er dyreholdet angivet til 110 DE – dette skyldes, at ansøgningen er indgivet til Sønderborg Kommune inden 30. september 2014, hvor en ændring i DE-beregninger indtrådte).

Der er i 2012 meddelt miljøtilladelse til et dyrehold på 3.300 mink og til etablering af en ny lukket minkhal. Der er i denne tilladelse ikke ansøgt om et tilstrækkeligt antal burrum (antal m²), hvilket betyder, at det ikke har været muligt for ejeren af ejendommen at udvide dyreholdet til de tilladte 3.300 årstæver. Derfor søges nu om at opføre én 12-rækket lukket minkhal, så der er plads til de 3.300 minktæver.

Når der udarbejdes en miljøgodkendelse skal kommunen foretage en samlet vurdering af alle etableringer, udvidelser eller ændringer foretaget siden d. 1. januar 2007, dog højst over en 8-årig periode jf. Husdyrlovens § 26.

Der er således også indsendt et fiktivt ansøgningsskema med nr. 69692, hvor nudriften svarer til minkproduktionen inden tilladelsen i 2012 blev meddelt. Dvs. at den samlede vurdering er lavet ud fra, at der udvides fra et dyrehold på 1.700 årstæver til 3.300 årstæver.

Den miljøtekniske beskrivelse bygger på virksomhedens ansøgning og en række supplerende oplysninger. Hvor det er fundet relevant, har Sønderborg Kommune vurderet på konsekvenserne af udvidelsen/ændringen, samt givet begrundelse for de opstillede vilkår.

Sønderborg Kommune godkender hermed en minkproduktion på 3.300 årstæver, svarende til 113,8 DE på Klapleddet 4, 6470 Sydals, etablering af en ny lukket minkhal samt afsætning af husdyrgødning svarende til 113,8 DE til aftalearealer.

Med denne godkendelse bortfalder de to § 10 tilladelser fra hhv. 26. december 2009 og 4. juli 2012.

Sønderborg Kommune meddeler godkendelsen, da det vurderes, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Sønderborg Kommune vurderer, at indretning og drift af minkbruget, udbringning af husdyrgødning og drift af arealerne kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig påvirkning af miljøet, som det er beskrevet i Husdyrloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000 områder eller levesteder for arter optaget på Habitatdirektivets bilag IV.

Miljøgodkendelsen er meddelt i henhold til § 11, stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

De efterfølgende vilkår vurderes at kunne begrænse risikoen for forurening og ikke-uvæsentlige gener. Hvis der mod forventning skulle opstå væsentlige gener for de omkringboende eller andre uforudsete gener i forbindelse med udvidelsen, kan Sønderborg Kommune foranledige, at generne reduceres, ved at meddele påbud om afhjælpende foranstaltninger jf. Miljøbeskyttelseslovens § 42.

Der skal gøres opmærksom på, at etablering af nye anlæg ikke må igangsættes, før der er givet en byggetilladelse og eventuelle andre nødvendige tilladelser fra Sønderborg Kommune.

Miljøgodkendelsen indeholder en miljøteknisk redegørelse og Sønderborg Kommunes bemærkninger og vurdering af udvidelsen og dens miljømæssige påvirkninger af naturen, miljøet og naboer.

1.2 Ikke teknisk resumé

Produktion og arealer

Der ansøges om at etablere en ny lukket minkhal på Klapleddet 4, 6470 Sydals. Dyreholdet forbliver uændret på 3.300 årstæver svarende til 113,8 DE.

Der hører i alt 72,39 ha aftalearealer til bedriften. Arealerne er vurderet til at være robuste. Der bliver derfor ikke udarbejdet § 16 godkendelser i forbindelse med denne godkendelse. Se udbringningsarealerne på bl.a. bilag 4. Der afsættes 13,84 DE til biogasanlæg. Med de resterende 99,95 ha er dyretrykket 1,4 DE pr. ha.

Ejendommens arealer er forpagtet ud. Der er indgået gylleaftaler med bl.a. forpagteren om at aftage minkgyllen fra produktionen. Alle arealer, som modtager minkgylle, er beliggende på Sydals.

Placering

Ejendommen er placeret i landzone, ca. 2,1 km øst for landsbyen Lysabild på Sydals.

Der skal bygges en ny lukket minkhal. Hallen placeres i forbindelse med de øvrige bygninger på ejendommen.

Den nye minkhal bliver udformet i samme byggestil og med udgangspunkt i de samme bygematerialer, som den eksisterende del af anlægget. Hele produktionsanlægget ligger samlet.

Lugt

Der ønskes opført en ny lukket minkhal. Udvidelsen af staldanlægget foregår længst væk fra naboer. Antallet af årstæver forøges ikke. Det vurderes derfor, at lugtgenerne i ansøgt drift vil være uændrede i forhold til nudriften.

Nærmeste nabo uden landbrugspligt, som ikke er ejet af ansøger, Klapleddet 2, ligger ca. 320 meter øst for staldanlægget. Den beregnede ukorrigerede geneafstand for lugt til enkeltbolig er 112,05 meter. Lugtgenegrænsen til enkeltbolig er derfor overholdt. Den uberegnede korrigerede geneafstand til byzone i Lysabild er 281,25 meter. Den faktiske afstand er ca. 2.000 m. Den beregnede ukorrigerede geneafstand til samlet bebyggelse eller lokalplanlagt område er 197,33 meter. Den faktiske afstand er ca. 330 m.

Ansøgningen lever således op til genekriterierne for lugt.

Desuden er alle Pelsdyrbekendtgørelsens minimumskrav til afstand til nærmeste nabobeboelse og byzone samt til lokalplanlagt område i landzone overholdt.

Transporter

Udvidelsen af ejendommen vil ikke medføre, at antallet af transportere til og fra ejendommen øges.

Ammoniakbelastning og særlig værdifuld natur

Der sker en stigning i ammoniakfordampningen på 393,25 kg N pr. år således at den samlede emission fra staldanlæg og opbevaringslagre efter udvidelsen er 3198 kg N pr. år.

Nærmeste registrerede § 3 område er en eng, som ligger ca. 25 m syd for staldanlægget.

Nærmeste kategori 3 natur, Humlemaden (677) ligger ca. 350 m nord for ejendommen.

Nærmeste Natura 2000 område (Augustenborg skov) ligger ca. 12 km nordvest for ejendommen.

Depositionsberegninger viser at der er et fald i depositionen, som følge af udvidelsen, på 5,2 kgN/ha/år, i nærmeste § 3 beskyttede naturpunkt. Da ingen naturpunkter vil blive påvirket med mere end 1 kg ammoniak ekstra i ansøgt drift har Sønderborg Kommune vurderet, at der ikke skal stilles vilkår.

Næringsstoffer til vandmiljøet og grundvand

Arealerne afvander til Flensborg Ydre Fjord og Sydlige Lillebælt, Als og Ærø, som er udpeget som Natura 2000 område

Vurderingen og beskrivelsen af arealernes påvirkning sker derfor i afsnittet om Natura 2000.

Udbringningsarealerne ligger uden for fosforklasse, og de generelle krav til fosforoverskud er overholdt.

Andre miljøpåvirkninger

Produktionen overholder alle gældende normer for opbevaring og udbringning af husdyrgødning, håndtering af spildevand og affald, støjbelastning af omgivelser m.v. Det betyder, at projektets virkninger på miljøet, hvad angår disse faktorer, må betragtes som acceptable.

Yderligere vurderes det, at udvidelsen ikke vil have indflydelse på bilag IV-arter, planter eller dyr omfattet af artsfredninger eller optaget på nationale eller regionale rødlistes, som findes eller kan forventes at leve i området omkring ejendommen samt på og omkring udbringningsarealerne.

BAT

Kommunen vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer. Ansøger anvender bl.a.:

- Brede gødningsrender
- 2 gange ugentlig udmugning
- Foder med 31 % OE i ugerne 30-47

hvilket alle er tiltag, der reducerer ammoniakudledningen til omgivelserne. Produktionen overholder desuden de vejledende emissionsgrænse niveauer for ammoniakudledning udmeldt af Natur- og Miljøklagenævnet. Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives uden væsentlige indvirkninger på miljøet.

Påvirkninger fra udbringningsarealerne

Det vurderes at udbringningen af husdyrgødning på arealerne ikke kommer til at påvirke søer, vandløb, beskyttet natur, beskyttede sten- og jorddiger samt kultur- og fortidsminder.

Der er derfor ikke udarbejdet en § 16 godkendelse til arealerne.

2 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

Bilag 1 viser en oversigtsplan med angivelse af anlæggets placering i forhold til omgivelserne.

Ejendommen er placeret i landzonen øst for landsbyen Lysabild på Sydals. Den nye minkhal kommer til at ligge i forbindelse med de eksisterende bygninger.

Der er ca. 128 meter til nærmeste nabobeboelse, Skovforten 6 (med landbrugspligt), som ligger lige syd for anlægget. Nærmeste samlede bebyggelse i landzone, udløses af Nypølsgade 8, som er beliggende ca. 305 m nordvest for den nye minkhal. Der er 2 km til nærmeste byzone ved Lysabild, vest for anlægget.

I henhold til § 2 i ”Bekendtgørelse om pelsdyrfarme m.v.”, må pelsdyrfarme ikke etableres i:

- 1) byzone- eller sommerhusområde,
- 2) områder, der i kommuneplanens rammedel er udlagt til byzone eller sommerhusområde, eller,
- 3) områder i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende.

Alle ovenstående krav er overholdt i ansøgningen.

I henhold til § 3, stk. 2 i ”Bekendtgørelse om pelsdyrfarme m.v.”, må etablering og udvidelse af pelsdyrhaller til mink, ikke medføre forøgede gener for omgivelserne:

- a) i en afstand mindre end 200 m fra de i § 2 nr. 1, 2 og 3 nævnte områder eller
- b) i en afstand mindre end 100 m fra nabobeboelse.

Alle afstandskravene i § 3 er overholdt, se nedenstående tabel 1:

Tabel 1: Generelle afstandskrav til ny minkhal

NÆRMESTE	AFSTAND	BESKRIVELSE	AFSTANDSKRAV
Byzone	2.000 m	Byzone i Lysabild	200 m
Sommerhusområde	2.100 m	Sommerhusområde i Skovmose	200 m
Område i landzone til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål	550 m	Fra de eksisterende minkhaller til Lokalplan 20.1 for Renseanlæg ved Hummelvig	200 m
Nabobeboelse med landbrugspligt	230 m	Fra ny minkhal til Skovforten 6	100 m
Nabobeboelse uden landbrugspligt	320 m	Fra ny minkhal til Klapledet 2	100 m

I henhold til § 20 i ”Lov om miljøgodkendelse af m.v. af husdyrbrug” skal kommunen sikre sig at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne begrænses, hvis anlægget ligger mindre end 300 m fra:

1. Samlet bebyggelse

2. Byzone eller sommerhusområde
3. Område i landzone udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål

Anlægget er beliggende 305 m fra Skovforten 8, som udløser samlet bebyggelse.

I henhold til § 3, stk. 4 i "Bekendtgørelse om pelsdyrfarme m.v." skal følgende afstandskrav overholdes ved etablering og udvidelse af pelsdyrhaller til mink og opbevaringsanlæg for gødning fra pelsdyr:

Tablet 2: *Generelle afstandskrav jf. bek. om pelsdyrfarme målt fra den nye minkhal*

Nærmeste	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Ikke almene vandforsyningsanlæg	Ca. 330 m	DGU-boring 170.688 på Nypølsvej 14	25 m
Almene vandforsyningsanlæg	Ca. 2,5 km	Fra den nye stald til Lysabild Vandværks indvinding opland vest for ejendommen	50 m
Vandløb	Ca. 220 m	Fra den nye hal til åbent vandløb nord for anlægget	15 m
Dræn	> 15 m	Ingen dræn indenfor 15 m af de nye bygninger	15 m
Søer	30 m	Fra eksisterende minkhal til sø syd for ejendommen.	15 m
Offentlig vej	Ca. 130 m	Fra ny minkhal til Humbækvej	15 m
Privat fællesvej	> 15 m	Ingen indenfor afstandskravet	15 m
Levnedsmiddelvirksomhed	> 25 m	Ingen indenfor afstandskravet	25 m
Beboelse på samme ejendom	Ca. 225 m	Fra ny minkhal til beboelsen	15 m
Naboskel	Ca. 10 m	Fra ny minkhal til matr. 19 Lysabild ejerlav, Lysabild	5 m

Der er ikke andre husdyrbrug over 75 DE indenfor 300 m af ejendommen. Der er derfor ikke lugtkommulation med andre ejendomme.

Miljømyndighedens vurdering

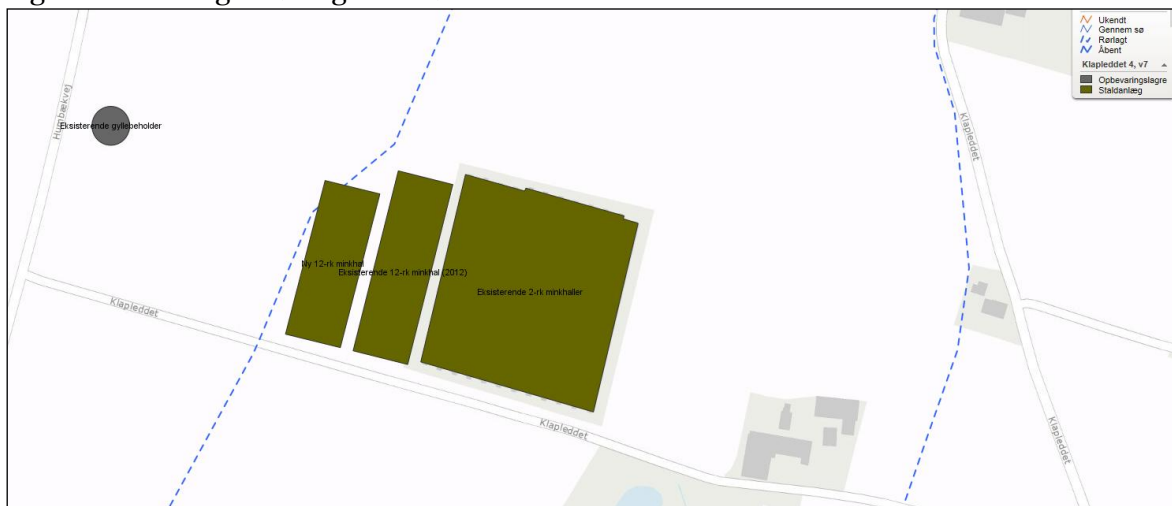
Ansøger ønsker at etablere en ny minkhal for at have plads til den minkproduktion, han har ansøgt til i miljøtilladelsen, som blev meddelt i 2012.

Der er i ansøgningen om miljøtilladelse fra 2012 ikke ansøgt om et tilstrækkeligt antal burrum til at huse det tilladte dyrehold. Der søges derfor om at etablere en lukket minkhal til de manglende minktæver, svarende til ca. 800 årstæver. Dvs. at antallet af årstæver i forhold til miljøtilladelsen i 2012 ikke stiger.

Anlægget er beliggende mere end 300 m fra samlet bebyggelse, byzone og områder i lokalplan udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål. Dermed er ansøgningen ikke omfattet af Husdyrlovens § 20.

Jævnfør Sønderborg Kommunes oplysninger, så går der et rørlagt vandløb, hvor den nye minkhal skal placeres. Se figur 1. Afstandskravet på de 15 m gælder også rørlagte vandløb jf. svar fra Husdyr-hjælpedisken d. 24. april 2015. Vandløbet skal derfor omlægges i forbindelse med byggeriet af den nye hal. Vandløbet skal omlægges, så det overholder afstandskravet på 15 m. Der stilles vilkår hertil.

Figur 1. Placering af rørlagt vandløb

Sønderborg Kommune gør opmærksom på, at hvis vandløbets forløb skal ændres kræver dette en vandløbsreguleringssag med 4 ugers høring og 4 ugers klagefrist.

Samlet set vurderer Sønderborg Kommune, at afstandskravene er overholdt, hvis det rørlagte vandløb omlægges. Sønderborg Kommune vurderer, at ansøger har taget de nødvendige foranstaltninger for at reducere generne for omkringboende.

Alle afstandskrav i Pelsdyrbekendtgørelsens § 3, stk. 4 er desuden overholdt.

2.1 Planmæssige forhold

Ifølge Kommuneplan 2013– 2025 for Sønderborg Kommune ligger ejendommen i distrikt 3.3 Lysabild – Skovby. Ejendommen ligger i landområde med kommuneplanramme nr. 3.3.001.L og er således ikke omfattet af en lokalplan.

Ifølge Spildevandsplan 2009/2016 for Sønderborg Kommune er området ikke tilsluttet offentlig kloak. Proces- og sanitært spildevand afledes til septiktank. Regnvand samt tagvand afledes til overfladevandssystemet. Der er udarbejdet en separat udledningstilladelse til afledning af tagvand i forbindelse med udvidelsen.

Ejendommen forsynes med vand fra Lysabild vandværk.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at udvidelsen af det eksisterende anlæg kan ske uden at der opstår konflikt med planforholdene i Sønderborg Kommune.

2.2 Bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger mv.

Naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser: Bygningerne ligger uden for udpegningen "Naturbeskyttelsesinteresser". Der ligger en "potentielt økologisk forbindelse" i området ved den nye stald. Der fjernes ikke hegn eller andre ledelinjer i forbindelse med byggeriet.

Natura 2000: Der er ingen bygninger inden for Natura 2000. Det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde på land er Augustenborg Skov (Habitatområde H200) som ligger ca. 13,2 km nordvest for ejendommen. Nærmeste marine internationale naturbeskyttelsesområde er Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet rundt om Als (habitatområde H173), som ligger ca. 680 m øst for ejendommen.

Områder med landskabelig værdi: Bygningerne ligger inden for udpegningen ”Bevaringsværdige landskaber”.

Uforstyrrede landskaber: Bygningerne ligger ca. 140 meter syd for udpegningen.

Områder med særlig geologisk værdi: Bygningerne ligger uden for udpegningen ”Geologiske bevaringsområder”

Rekreative interesseområder: Der er ingen bygninger inden for udpegningerne: ”Byzone”, ”Fritidsområde Skovmose”, ”Sommerhusområder” og ”Fritidsformål”.

Værdifulde kulturmiljøer: Bygningerne ligger uden for udpegningen ”Værdifulde kulturmiljøer”.

Kirkeomgivelser: Bygningerne ligger uden for udpegningen ”Kirkebyggelinjer” og ”Kulturhistoriske bevaringsværdier”.

Kystnærhedszonen: Bygningerne ligger inden for udpegningerne ”Kystnærhedszone” men uden for udpegningen ”Friholdte kystzoner”.

Lavbundsarealer: Bygningerne ligger uden for udpegningen ”Lavbundsarealer”.

Skovrejsningsområder: Bygningerne ligger uden for udpegningen.

Fredede områder: Bygningerne ligger uden for udpegningen ”Fredede områder” og ”Fredede fund og fortidsminder”.

Beskyttede naturarealer (§ 3): Ca. 30 m sydøst for det eksisterende anlæg ligger en beskyttet sø. Ca. 300 m nord for anlægget ligger et større overdrev/strandengsareal.

Strandbeskyttelseslinje: Bygningerne ligger uden for udpegningen.

Klitfredningslinje: Der er ingen bygninger inden for udpegningen.

Skovbyggelinje: Bygningerne ligger udenfor udpegningen.

Sø og Åbeskyttelseslinje: Bygningerne ligger uden for udpegningerne.

Fortidsmindebeskyttelseslinje: Der ligger ingen bygninger inden for udpegningen.

Beskyttede sten- og jorddiger: Bygningerne ligger uden for udpegningen. Der er ca. 400 m til nærmeste beskyttede sten- og jorddige, som ligger nordøst for ejendommen.

Miljømyndighedens vurdering

Husdyrbrugets projekterede anlæg ligger udenfor fredninger, strand- klit-, sø- å- og fortidsmindebeskyttelseslinjer. Anlægget er dog beliggende inden for bevaringsværdige landskaber, hvilket der redegøres for i afsnit 2.3 om placering i landskabet.

Der ligger en ”potentiel økologisk forbindelse” i området ved den nye stald. Men da der ikke fjernes hegn eller andre ledelinjer i forbindelse med byggeriet, vurderer Sønderborg Kommune, at det ansøgte projekt ikke har indflydelse på landskabets funktion som økologisk ledelinje.

Kommunen vurderer, at udvidelsen ikke vil forringe de landskabelige- kulturhistoriske- naturmæssige- geologiske- eller rekreative værdier i området.

Alle afstandskrav til vandforsyning, vej og naboskel mv. i henhold til § 8 i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, er overholdt.

2.3 Placering i landskabet

Bygningsmæssigt er der tale om et byggeri af en ny minkhal på 2.000 m², som er 80 meter langt, 25 meter bredt og har en højde på 6,5 m. Byggeriet vil blive opført i samme materialer som det eksisterende staldsystem og i tilknytning til eksisterende byggeri.

Det udvidede produktionsanlæg på ejendommen Klapleddet 4 er beliggende i det åbne land ca. 2,3 km øst for Lysabild, som er den nærmeste landsby i området.

Klapleddet 4 ligger i et yngre morænelandskab skabt under den sidste istid. Terrænet skråner svagt mod kysten, som ligger ca. 650 meter nordøst for ejendommen. Landskabet er et mellemskalalandskab med mange enrækkede hegn, som deler landskabet op i mindre rum.

220 meter nord for ejendommen løber Humbæk, som løber videre ud i Humlemade, som er et område på ca. 17,5 ha bestående af strandeng og overdrev beliggende 280 meter nordøst for ejendommen.

Landskabet er i Kommuneplan 2013-2025 udpeget som et værdifuldt landskab. For landbrugsbyggeri betyder det, at nyt byggeri så vidt muligt skal opføres i tilknytning til eksisterende byggeri og udformes under hensyntagen til værdierne i landskabet, evt. med vilkår til materiale- og farvevalg og beplantning.

Både den nye og de eksisterende minkhaller ligger på en bundmoræneflade, som falder jævnt mod kysten. Stuehuset ligger på en ås, som svagt kan anes i landskabet. I Humlemade er åsenes landskabsformer meget tydeligt. Den nye minkhal er placeret umiddelbart vest for den eksisterende nybyggede hal.

De "gamle" eksisterende minkhaller er ca. 2,5 meter høje og 100 meter lange. Den nye eksisterende minkhal, som der blev givet tilladelse til i 2012 er 27,7 meter bred, 7,6 meter høj og 100 meter lang. Der er mange levende hegn i landskabet omkring Klapleddet 4, som virker afskærmende. Derfor kan de eksisterende minkhaller ikke ses fra store afstande.

I forbindelse med tilladelsen fra 2012 blev der stillet vilkår til, at hegnet mod nord skulle forstærkes for at det i fremtiden vil få en tilstrækkelig afskærmende effekt mod nord. Vilkåret er væsentligt for at skærme naboerne mod nord i den østlige ende af Nypølsgade, hvor fra gavlenden på den nye hal er meget synlig, hvilket er konstateret ved en besigtigelse i området den 23. februar 2015. Det samme vilkår er relevant i forhold til den nye minkhal, men blev stillet i tilladelsen af den 4. juli 2012.

Den nye minkhal vil blive mest synlig fra vest, da den her ses i fuld længde. Fra øst vil den ansøgte minkhal ligge bag ved den nye eksisterende minkhal og vil derfor ikke blive synlig her fra. Den vil være synlig fra Humbækvej og fra enkelte steder på Sarupvej, som ligger i højere kote end staldbygningerne. I tilladelsen fra 2012 er der stillet vilkår om etablering af et tre-rækket hegn langs med Humbækvej. Dette hegn er etableret og det forventes at det ad åre vil virke afskærmende mod vest.

De mange hegn i området samt den forholdsvis lave beliggenhed i landskabet gør, at byggeriet ikke fremstår markant i landskabet. For at den samlede bygningsmasse fremstår harmonisk, stilles der vilkår om, at den nye stald opføres i de samme materialer som den eksisterende store minkhal i overensstemmelse med ansøgningsmaterialet.

Miljømyndighedens vurdering.

Påvirkninger fra anlægget er vurderet på baggrund af det indsendte ansøgningsmateriale, retningslinjer i Kommuneplan 20013-2025, kortmateriale fra Sønderborg Kommune samt en besigtigelse af området omkring staldene.

For at det samlede anlæg fremstår harmonisk og samlet, stiller Sønderborg Kommune vilkår om, at den nye stald opføres i de samme materialer som den eksisterende store minkhal som angivet i ansøgningsmaterialet.

For at sikre den afskærmende virkning af hegnene ud mod Humbækvej og i skellet nord for staldene, stilles der vilkår om at hegnene skal vedligeholdes med udskiftning af udgæede planter.

Husdyrhold, staldanlæg og drift

2.4 Bygninger

Ejendommens bebyggede erhvervsareal er på ansøgningstidspunktet ifølge BBR opgjort til 7.604 m². Der er ingen verserende byggesager på ejendommen.

Bilag 2 og 3 viser skitse over det samlede minkbrug.

Oplysninger om bygningernes grundplan, bygningshøjde, taghældninger, bygningsmaterialer og farver, bebyggelsens fremtidige anvendelse, m.v. fremgår af tabel 3.

Tabel 3. Oversigt over bygninger

Bygning		Grundplan	Bygningshøjde	Taghældning	Bygningsmaterialer/farver	Anvendelse
BBR 1	Bygning 15	160 m ²	Eksisterende bygninger			Beboelse
BBR 2	Bygning 16	310 m ²				Pelseri
BBR 3	Bygning 18	55 m ²				Lade
BBR 5	Bygning 17	193 m ²				Værksted
BBR 6	Bygning	46 m ²				Lade
BBR 7	Bygning 19	39 m ²				Lade
BBR 8	Minkhal 1	334 m ²				2,5 m
BBR 9	Minkhal 2	334 m ²	2,5 m		Trækonstruktion med gråt eternittag	Eksisterende minkhal
BBR 10	Minkhal 3	334 m ²	2,5 m		Trækonstruktion med gråt eternittag	Eksisterende minkhal
BBR 11	Minkhal 4	334 m ²	2,5 m		Trækonstruktion med gråt eternittag	Eksisterende minkhal
BBR 12	Minkhal 5	334 m ²	2,5 m		Trækonstruktion med gråt eternittag	Eksisterende minkhal
BBR 13	Minkhal 6	334 m ²	2,5 m		Trækonstruktion med gråt eternittag	Eksisterende minkhal
BBR 14	Minkhal 7	334 m ²	2,5 m		Trækonstruktion med gråt eternittag	Eksisterende minkhal
BBR 15	Minkhal 8	334 m ²	2,5 m		Trækonstruktion med gråt eternittag	Eksisterende minkhal
BBR 16	Minkhal 9	334 m ²	2,5 m		Trækonstruktion med gråt eternittag	Eksisterende minkhal
BBR 17	Minkhal 10	334 m ²	2,5 m		Trækonstruktion med gråt eternittag	Eksisterende minkhal
BBR 18	Minkhal 11	334 m ²	2,5 m		Trækonstruktion med gråt eternittag	Eksisterende minkhal
BBR 19	Minkhal 12	334 m ²	2,5 m		Trækonstruktion med gråt eternittag	Eksisterende minkhal
BBR 21	Minkhal 13	2.793 m ²	7,6 m		Grå perforerede stålplader på siden og grå eternit på taget	Eksisterende minkhal
	Ny	2.000 m ²	6,5 m	15°	Grå perforerede stålplader	Ny minkhal

	minkhal 14	237895				der på siden og grå eternit på taget	
	Møddingsplads				-		
	Gyllebeholder	LA-162153	1.240 m ³		-	Grå betonelementer	Gylleopbevaring

Ansøger har ikke yderligere ejendomme med mink.

Det ansøgte kræver bygningsmæssige udvidelser. Der skal etableres en ny minkhal på 25 x 80 m og med en kiphøjde på ca. 6,5 m.

Virksomheden er etableret d. 1. september 1983.

Den planlagte om- og tilbygning forventes påbegyndt i sommeren 2015. Anlægget forventes i drift under ombygningen. Godkendelsen anses som udnyttet ved iværksættelse af bygge- og anlægsarbejder. Bygge- og anlægsarbejder skal færdiggøres i et rimeligt tempo og være afsluttet inden for et år.

Miljømyndighedens vurdering

Der stilles vilkår om at den nye bygning skal opføres som beskrevet i de medsendte tegninger/skitser.

Der stilles vilkår om, at godkendelsen skal være udnyttet inden 2 år fra godkendelsen er meddelt. Godkendelsen anses som udnyttet ved iværksættelse af bygge- og anlægsarbejder. Bygge- og anlægsarbejder skal færdiggøres i et rimeligt tempo og være afsluttet inden for et år. Er produktionen ikke fuldt gennemført til denne dato, vil godkendelsen kun gælde for den produktion, der er ved udløbet af perioden eller registreret i løbet af årene.

Sønderborg Kommune gør opmærksom på, at ansøger skal indhente byggetilladelser til de planlagte bygninger og anlæg hos Sønderborg Kommune, inden de opføres.

2.5 Husdyrhold

Landbruget drives som et konventionelt landbrug.

Tabel 4 viser ejendommens årlige dyrehold/produktion udregnet efter de gældende regler for beregning af dyreenheder. Da ansøgningen er indsendt inden d. 1. oktober 2014 er også angivet produktionens størrelse i DE inden bek. om erhvervmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. blev opdateret.

Numrene i tabellen refererer til ansøgningskemaet opdeling i staldafsnit. Bilag 2 viser en situationsplan over anlægget, hvor de enkelte staldafsnit fremgår.

Tabel 4. Dyreholdets størrelse

	Staldafsnit	Art og vægtklasse/alder	Nudrift			Ansøgt drift		
			antal	DE ¹⁾	DE ²⁾	antal	DE ¹⁾	DE ²⁾
ST-237866	Eksisterende 2-rk minkhaller	Mink, 1 årstæve, bure	1.700	56,67	58,62	1.700	56,57	58,62
ST-237894	Eksisterende 12-rk minkhal	Mink, 1 årstæve, bure	1.600	53,33	55,17	900	30,0	31,03
ST-237895	Ny 12-rk minkhal	Mink, 1 årstæve, bure	-	-	-	700	23,33	24,14
I alt			3.300	110,0	113,79	3.300	110,0	113,79

¹⁾ Beregnet efter bek. om erhvervmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 915 af 27. juni 2013

²⁾ Beregnet efter bek. om erhvervmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 853 af 30. juni 2014

Miljømyndighedens vurdering

For at kunne kontrollere om godkendelsens vilkår om maksimalt dyrehold overholdes - med hensyn til antal – stilles der vilkår om, at der skal føres en driftsjournal. Der stilles desuden vilkår om, at der på ejendommen skal være mulighed for tilsynsmyndigheden kan føre tilsyn med dyreholdets størrelse ved optælling af dyr i hallerne.

Det maksimale antal DE må ikke overskrides. Der kan dog være situationer hvor dyreholdet vil være afvigende fra det tilladte. I sådanne situationer skal landmanden kunne dokumentere de særlige omstændigheder overfor tilsynsmyndigheden og det er op til tilsynsmyndigheden at vurdere, om afvigelser i dyreholdet skyldes overproduktion eller naturlig variation/udsving.

2.6 Staldindretning

Bygninger, udmugningssystem og indretning fremgår af tabel 5.

Tabel 5. Oversigt over bygnings anvendelse, antal stipladser, udmugningssystem og gulvtype.

Stald nr.	Dyretype	Antal burrum	Udmugnings-system	Indretning og gulvtype
ST-237866	Mink, 1 årstæve, bure	6.852 burrum	Udmugning 2 gange ugentligt i 36 cm brede gødningsrender	Enkeltrækkede åbne haller. Tildeling af halm ad libitum.
ST-237894	Mink, 1 årstæve, bure	3.240 burrum	Udmugning 2 gange ugentligt i 37,5 cm brede gødningsrender	12 rækket lukket hal. Tildeling af halm ad libitum.
ST-237895	Mink, 1 årstæve, bure	2.520 burrum	Udmugning 2 gange ugentligt i 37,5 cm brede gødningsrender	12 rækket lukket hal. Tildeling af halm ad libitum.

I perioden 1. maj til 1. november skiftes halmen under burene 1 gang om måneden og fra 1. november til 1. maj skiftes halmen hver anden måned. Halmen smides i gyllebeholderen som flydelag. En gang om året vaskes alle bure med vand, især for at fjerne rester af pels. Jf. pelsdyrvejledningen kan der vaskes med op til 20 l vand/m² i haller uden tæt bund, idet det vurderes, at risikoen for nedsivning vil være begrænset.

Fodersilo og maskiner rengøres dagligt.

Der tilstræbes en god hygiejne på anlægget, herunder sikres det at bure og gulve i hallerne holdes tørre, samt at hele anlægget inklusiv fodringsanlæg holdes rent.

Eventuelt møg, der havner ved siden af gødningsrenderne fjernes ugentligt. Der gives halm ad libitum i alle bure.

Ansøger oplyser følgende om bedste tilgængelige staldteknologi:

De eksisterende minkhaller er indrettet med hhv. 36 cm og 37,5 cm rendebredde. De nye haller forsynes med 37,5 cm brede render. Efter udvidelsen er der automatisk udmugning 2 gange ugentligt i alle stalde. Der anvendes halm ad libitum i alle stalde, hvilket også er et dyrevelfærdsmæssigt krav. Der anvendes foder med et proteinindhold på 31 % af OE i ugerne 30-47, hvilket er standard for foder fra alle minkfoderleverandører.

Jf. Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse nr. NMK-131-00102 vedr. en minkfarm i Ikast-Brande kommune, er der opstillet emissionsgrænseværdier for minkfarme for eksisterende og nye bygninger i forhold til hvad der realistisk kan lade sig gøre.

For de nye minkhaller er BAT-kravet sat til 1,15 kg N/årstæve, eftersom hallerne er så lange, at udmugningsrenderne bliver mere end 50 m lange, hvilket er praktisk i forhold til at instal-

lere automatisk udmugning. Dette er fastsat ud fra krav om 36 cm brede render, halm ad libitum, foder med 31 % af OE i ugerne 30-47 og daglig udmugning.

For eksisterende minkhaller er kravet sat til 1,30 kg N/årstæve. Dette er fastsat ud fra at hvis renderne er mere end 50 m lange og ikke anlagt med "trapper" pga. skrånende terræn, så bør der kunne etableres daglig udmugning. Ellers vurderes 2 x ugentlig tømning at være BAT. Foder med proteinindhold på højst 31 % af OE i uge 30-47, og halm ad libitum er standard BAT. Natur- og Miljøklagenævnet mener, at der ikke er proportionalitet i at stille krav om udskiftning af gødningsrender i eksisterende haller.

Samlet set betyder det, at BAT-emissionsniveauet for ejendommen bliver på 1.700 tæver x 1,30 kg N/tæve + 800 x 1,15 kg N/årstæve + 800 tæver x 1,15 kg N/tæve = 4.050 kg N.

Der er i ansøgningen i www.husdyrgodkendelse.dk valgt et andet staldsystem og rendebredde i de eksisterende stalde end i miljøtilladelsen fra 2012. Dette skyldes at der er kommet ny viden om staldsystemer til mink. Jævnfør Natur- og Miljøklagenævnets principielle afgørelse NMK-131-00102 skal staldsystemet Mio7 anvendes til både nye og eksisterende haller. Der er desuden anvendt nyeste viden om effekten af tømningshyppighed, som fremgår af en VERA-test. Den nye viden skal indtil videre indarbejdes manuelt i www.husdyrgodkendelse.dk, da ændringerne endnu ikke er gennemført i ansøgningssystemet. Der er således i ansøgningsmaterialet indtastet 6 cm bredere render end reelt og daglig udmugning.

Ifølge beregningerne i www.husdyrgodkendelse.dk er emissionen fra stald og lager i fra hele anlægget på 3.241,09 kg N/år, hvorved BAT-kravet er overholdt.

Miljømyndighedens vurdering

Det generelle ammoniakreduktionskrav overholdes bl.a. ved hjælp af staldindretning.

Miljøstyrelsen har ikke udsendt "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT) for husdyrbrug med mink". Det har således ikke været muligt at beregne det vejledende emissionsgrænseniveau herudfra.

Sønderborg Kommune er derfor enig med ansøger i metoden til beregning af emissionsgrænseværdierne ud fra Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse nr. NMK-131-00102.

Emissionsgrænseværdien for de nye stalde er baseret på, at der anvendes 36 cm brede render, halm ad libitum, foder med 31 % af OE i ugerne 30-47 og to gange ugentlig udmugning. Beregningen at det ansøgte projekt må have en samlet emissionsgrænseværdi på 4.050 kg H₃-N per år.

Da projektet har en ammoniakemission på 3.241,09 kg NH₃-N / år lever det op til BAT. Se tabel 6.

Tabel 6. Ammoniakemission

	AMMONIAKEMISSION
Emissionsgrænseværdier beregnet ud fra NMKN-afgørelse	4.050 kg N/år
Beregnet emission i www.husdyrgodkendelse.dk	3.241,09 kg N/år
Emissionsgrænseniveauet er overholdt med:	808,91 kg N/år

Implementeringen af BAT sker primært i staldindretningen, hvor der bliver etableret 37,5 cm brede gødningsrender med 2 gange ugentlig udmugning i den nye minkhal.

Sønderborg Kommune vurderer, med baggrund i redegørelsen for BAT, at det ansøgte lever op til niveauet for BAT, for en ejendom med den pågældende husdyrproduktion og størrelse, med de vilkår som i øvrigt er stillet i miljøgodkendelsen i relation til BAT.

Hvis hele godkendelsen mod forventning ikke udnyttes, kan det udløse et tillæg til miljøgodkendelse efter en konkret vurdering. Ansøger skal dog til enhver tid kunne dokumentere, at det vejledende emissionsgrænseniveau for ammoniak for den etablerede produktion er overholdt. Der tages her udgangspunkt i de vejledende emissionsgrænseniveauer gældende på godkendelsestidspunktet. Dokumentation for dette skal være tilgængeligt ved ordinært tilsyn. Der stilles vilkår hertil.

Sønderborg Kommune vurderer på baggrund af ovenstående at projektet lever op til BAT, og at projektet kan realiseres i de ønskede staldbygninger med den ansøgte indretning, og at ansøger i fornødent omfang har redegjort for implementering af BAT i forhold til staldindretning.

2.7 Ventilation

Alle minkhallerne har naturlig ventilation.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at naturlig ventilation ikke giver anledning til gener for de omkringboende.

2.8 Fodring

Der anvendes minkfoder. Jf. Bek. om pelsdyrfarme m.v. § 6 må der ikke fremstilles foder på minkfarme. Foderet leveres fra Sole Minkfoder. Foder opbevares i de to fodersiloer syd for de eksisterende enkeltrækkede minkhaller, se bilag 3. Foderet fordeles til dyrene med en fodervogn. Fodersilo og fodervogn rengøres dagligt på vaskepladsen, der har afløb til opsamlingsbeholder.

Ansøger oplyser følgende om BAT for foder:

Ansøger har ikke direkte indflydelse på indholdet af protein i foderet, men Sole Minkfoder oplyser, at kravet til maksimalt 31 % protein i OE i ugerne 30-47 vil være opfyldt. Dette reducerer ammoniakfordampningen. I branchen arbejdes på at reducere indholdet af protein i minkfoder, for derved at reducere indholdet af kvælstof både i husdyrgødningen og som ammoniakfordampning.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at der med de nuværende og planlagte tiltag til opbevaring og håndtering af foder ikke sker en væsentlige øget påvirkning af omgivelserne.

Der er redegjort for anvendelse af reduceret protein i minkfoder, for derved at reducere indholdet af kvælstof både i husdyrgødningen og som ammoniakfordampning. 31 % protein i OE i ugerne 30-47 vil, sammen med hyppig udmugning, brede gødningsrender og overdækket gyllebeholder, sikre at ammoniakreduktionskravet er overholdt.

For at sikre en god udnyttelse af foder som ressource, stilles der vilkår om mængden af forbrugt foder og opstået spild skal noteres i en driftsjournal.

Det vurderes, at ansøger anvender BAT i tilstrækkeligt omfang, hvis ovennævnte vilkår overholdes.

2.9 Energi- og vandforbrug

I forbindelse med drift af ejendommen og den beskrevne husdyrproduktion før og efter udvidelsen, er der skønnet at være et forbrug af råvarer og hjælpestoffer som angivet i tabel 7 nedenfor.

Der anvendes elektricitet til frostsikring af drikkevandssystemet, til automatisk udmugningsanlæg, pumper mv. og til drift af pelsieriet og lys i værksted, mandskabsrum osv.

Tabel 7. Forbrug af energi.

	FØR UDVIDELSE MÆNGDE PR. ÅR	EFTER UDVIDELSE MÆNGDE PR. ÅR
El (kWt)	6.000	6.000

Ejendommens årlige elforbrug forventes ikke at stige efter udvidelsen, da minkproduktionen ikke øges.

Ejendommens forventede vandforbrug fremgår af tabel 8.

Ejendommen forsynes af vand fra Lysabild vandværk. Der forbruges ca. 2.500 m³ årligt til drikkevand og rengøring af produktionsanlægget.

Tabel 8. Forbrug af vand.

	FØR UDVIDELSE MÆNGDE PR. ÅR, M ²	EFTER UDVIDELSE MÆNGDE PR. ÅR, M ²
Drikkevand til mink	1.650	1.650
Vask af haller	165	165
Vask af fodersilo og rengøring af maskiner	50	50
Stuehus og folkerum	635	635
I alt	2.500	2.500

Bedriftens årlige vandforbrug til gårdens drift forventes ikke at stige, da minkproduktionen ikke stiger.

Ansøger oplyser følgende om energibesparende foranstaltninger (BAT):

Hallerne er med naturlig ventilation og der er derfor ikke energiforbrug til dette. Der anvendes ikke kunstig belysning.

Elforbruget registreres.

Ansøger oplyser følgende om vandbesparende foranstaltninger (BAT):

Alle vandventiler på farmen er af en ny type, hvor vandspildet er reduceret til et minimum. Hovedparten af vandforbruget er drikkevand til minkene. Hertil kommer vand til daglig rengøring af fodersilo og årlig rengøring af farmen.

Vandsystemet er af cirkulationstypen med vandtank, hvor der holdes et konstant tryk på ventilerne. Systemet giver også mulighed for at opvarme vandet i frostperioder, således at dyrene er sikret vandforsyning i disse perioder. Vandet opvarmes med varmepatron i frostperioder.

Pelsdyrhaller rengøres en gang årligt. Først rengøres fuldstændigt under bure og redekasser sådan at eventuelt overskydende halmrester osv. rives sammen og smides i gyllebeholder.

Dernæst foregår rengøringen ved højtryksrensning af både bure og redekasser. Rengøring med højtryksrenser foretages efter behov og ikke nødvendigvis årligt.

Vandforbruget registreres.

Miljømyndighedens vurdering

For at sikre, at der sker en god udnyttelse af ressourcerne, stilles der vilkår om, at forbruget af vand og el skal registreres årligt, således det er muligt at følge forbruget og dermed lave en indsats, hvis forbruget stiger.

Det er miljømyndighedens vurdering, at virksomheden lever op til kravene til BAT for energi- og vandforbrug, hvis ovenstående vilkår overholdes og virksomheden i øvrigt drives som beskrevet.

2.10 Spildevand herunder regnvand

Tag- og overfladevand fra hallerne afledes til nedsivningsbassin og videre til dræn. Processpildevand fra vaskeplads ledes til gyllebeholder.

Vask foregår med rent vand og højtryksrenser. I tabel 12 ses en oversigt over spildevandstyper og deres håndtering.

Rengøringsvand og drikkevandsspild er beregnet og indgår i den samlede gyllemængde.

Tabel 9 viser en oversigt over spildevand.

Tabel 9. Oversigt over spildevand

SPILDEVANDSTYPER	M ³ /ÅR NUDRIFT	M ³ /ÅR ANSØGT DRIFT	AFLEDES TIL	RENSEFORANSTALTNING
Gylle og drikkevandsspild (0,47 m ³ /årstæve)	1.551 m ³	1.551 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Vaskevand fra befæstet areal under fodersilo	50 m ³	50 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Møddingsvand fra møddingsplads	57 m ³	57 m ³	Ajlebeholder	Ingen
Tagvand fra lukkede haller	1.955 m ³	3.355 m ³	Forsinkelsesbassin og videre til dræn	Ingen
Tagvand fra åbne haller og øvrige bygninger	3.367 m ³	3.367 m ³	Nedsives mellem hallerne	Ingen
Spildevand fra stuehus	170 m ³	170 m ³	Septiktank	Bundfældning

Maskiner og redskaber afvaskes på befæstet areal ved fodersilo og vaskevandet opsamles og tilledes gyllebeholder.

Mængden af rengøringsvand til vask af fodersilo, samt drikkevandsspild er skønnet ud fra kapacitetsberegningens normtal.

Fodersilo og maskiner rengøres dagligt. En gang om året vaskes alle bure med vand, især for at fjerne rester af pels.

Bilag 3 viser et oversigtskort med angivelse af afløbsforhold for ejendommen.

Der håndteres ikke sprøjteudstyr og kemikalier på ejendommen.

Beregninger ud fra det samlede tagfladeareal (0,7 m³ regnvand/m² tagflade) viser, at der er i nudriften er ca. 5.322 m³ regnvand fra tagene, som skal bortledes. I forbindelse med, at der etableres en ny lukket hal udvides den samlede tagflade tilsvarende. I alt regnes med en samlet mængde tagvand efter udvidelsen på 6.722 m³. Tagvand fra den nye hal skal ledes til forsinkelsesbassin.

Ansøger har indsendt en udfyldt ansøgning om tilladelse til nedsivning af overfladevand. Ansøgningen behandles af Vand og Jord, som forventer at meddele nedsivningstilladelse i august 2015. Denne godkendelse må ikke tages i brug før der er meddelt nedsivningstilladelse.

Spildevand tilledt gyllebeholder

Mængden af produceret gylle er 1.551 m² svarende til 0,47 m²/årstæve x 3.300 tæver.

Fodervognen vaske på vaskeplads under fodersilo. Vaskepladsen har afløb til en beholder på 3 m³. Beholderen tømmes efter behov over i gyllebeholderen. Vand fra vask af maskiner og fodervogn udgør ca. 50 m³ årligt.

Opbevaringskapacitet i gyllebeholder: 1.240 m³ + en lejet beholder på 200 m³ på Lysabildgade 90 svarende til i alt 1.440 m³.

Samlet skal der derfor opbevares 1.601 m³ spildevand og gylle. Den samlede opbevaringskapacitet er på 1.440 m³. Det vil sige, at der er en opbevaringskapacitet til godt 10,8 måneders produktion af gylle og spildevand. Derudover tilføres halm fra under burene som flydelag.

Med opbevaringskapacitet og husdyrproduktion som nævnt ovenfor, er der opbevaringskapacitet til 9 måneder. Opbevaring af husdyrgødning sker i gyllebeholder. Gyllebeholderen er forsynet med tæt flydelag som primært består af det halm der fjernes under burene. Der føres logbog jf. gældende lovgivning. Dette betyder, at der mindst en gang om måneden, samt ved aktivitet i gyllebeholderen, såsom ved udbringning og omrøring, foretages en registrering af flydelagets tæthed.

Miljømyndighedens vurdering

Ved vask af bure skal det sikres, at der ikke sker nedsivning af vand og gødningsstoffer fra hallerne. Såfremt vaskevand begrænses til maksimalt 20 l/m², vil risikoen for nedsivning være begrænset jf. Vejledning om Pelsdyrfarme. Dette skyldes at en sådan vandmængde kan tilbageholdes i de øverste grus- og jordlag, hvorfra det kan fjernes ved fordampning fra jordoverfladen.

Der sker en forøgelse i den samlede tagflade på ca. 2.300 m². For at undgå øget tilførsel af miljøfremmede stoffer fra overfladevand, herunder også rengøringsvand til vandmiljøet, stilles der vilkår til, at der indhentes udledningstilladelse fra Sønderborg Kommune. Udledningstilladelser meddeles af Sønderborg kommunes afdeling for Vand og Jord.

Sønderborg kommune vurderer, at udledningen af næringsstoffer i drænvandet, ikke vil skade miljøet, når vilkårene i udledningstilladelsen er overholdt. Vilårene er nærmere beskrevet i udledningstilladelsen. Udledningstilladelsen er en forudsætning for opførelse af de nye haller.

Ejer har den 18. marts 2015 ansøgt om tilladelse til udledning af tagvand m.v. hos Sønderborg Kommune, afdeling Vand & Jord. Det forventes at der bliver meddelt udledningstilladelse i løbet af august 2015. Denne godkendelse må ikke tages i brug før der foreligger en udledningstilladelse. Der er stillet vilkår hertil.

Al vask af maskiner og fodervogn skal foregå på støbt vaskeplads med afløb til gyllebeholder.

2.11 Affald

Affald opbevares og bortskaffes i henhold til Sønderborg Kommunes regulativer. Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning mv.

Rester af medicin og kanyler bortskaffes efter de til enhver tid gældende regler om bortskaffelse af affald.

Tabel 10 viser en redegørelse for håndtering af affald. Alle mængder er skønnede.

Tabel 10. Affald

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør	Modtageanlæg	Mængder	EAK-kode	ISAG-kode
Olie- og kemikalieaffald:						
Olie- og brændstoffiltre	I lukket spand	Egentransport	Genbrugspladsen	4 stk.	16.01.07	06.05
Spraydåser	Plastikcontainer	Egentransport	Genbrugspladsen	10 stk.	15.01.10	23.00
Kanyler i særlig beholder	Godkendt gul plastik beholder	Egentransport	Genbrugspladsen	1000 stk.	18.02.02	66.00
Batterier – alle typer	Lukket beholder	Egentransport	Genbrugspladsen	2 stk.	20.01.33	77.00
Fast affald:						
Tom emballage (papir/pap)	Container	Kommunal ordning	Ukendt	20-30 kg	15.01.01	50.00
Lysstofrør og elsparepærer	Indendørs i kasse	Egentransport	Genbrugspladsen eller elektriker	0-1 stk.	20.01.21	79.00

Da ejendommens arealer er forpagtet ud opbevares ikke rester af bekæmpelsesmidler eller tomme pesticiddunke på ejendommen. Service på traktor, fodermaskiner og læsser udføres på autoriseret værksted, så der opbevares ingen spildolie på ejendommen.

Døde dyr opbevares nedfrosset i fryser i pelsieriet. I pelsningssæsonen bruges containere fra Daka. Døde dyr afhændes til DAKA ca. 10 gange i året.

Miljømyndighedens vurdering

For at sikre, at der ikke sker forurening i forbindelse med opbevaring af farligt affald, stilles der vilkår om opbevaring af farligt affald på ejendommen.

Virksomheden skal desuden være opmærksom på, at alt affald skal opbevares, transporteres og bortskaffes i overensstemmelse med de til enhver tid gældende bestemmelser herom. Der henvises til:

- *Affaldsbekendtgørelsen*
- *Forskrift for opbevaring af farligt affald og kemikalier Forskrift 1/2011*
- *Regulativ for erhvervsaffald, 2011*
- *Regulativ for husholdningsaffald, 2011*
- *Bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr*

Undtaget er dog bestemmelserne i *Forskrift for opbevaring af farligt affald og kemikalier*, som ikke gælder godkendelsespligtige virksomheder, og dermed ikke for denne ejendom. For at sikre, at der ikke sker forurening på ejendommen i forbindelse med opbevaring og håndte-

ring af farligt affald og kemikalier, stilles der vilkår herom. Vilkårene vil være i overensstemmelse med bestemmelserne i *Forskrift for opbevaring af farligt affald og kemikalier*.

I henhold til regulativerne gælder det, at medicinrester (inklusive vaccinerester og brugte kanyler) skal afleveres på apoteket. Tømt emballage kan bortskaffes med dagrenovationen.

Ejer skal sikre sig, at genanvendeligt affald bliver afleveret til et registreret genanvendelsesanlæg.

2.12 Råvarer og hjælpestoffer

Tabel 11 viser en oversigt over forbruget af råvarer og hjælpestoffer. Der anvendes dieselolie til fodervognen og til øvrige interne transporter. Opvarmning af beboelse af mandskabsrum foregår via el.

Forbruget af energi og vand er beskrevet i afsnit 2.9.

Tabel 11. Forbrug af råvarer og hjælpestoffer

	Før udvidelse mængde pr. år	Efter udvidelse mængde pr. år
Dieselolie til produktionen	3.900-5.200 l	3.900-5.200 l
Halm til strøelse	53 tons	53 tons

Loppepulver til minkene opbevares i aflåst rum i pelsriet.

Der opbevares ikke handelsgødning, såsåed, kemikalier og pesticider på ejendommen, da jorden er forpagtet ud. Service på traktor, fodermaskiner og læsser udføres på autoriseret værksted, så der opbevares ingen spildolie på ejendommen.

Ejendommens tankanlæg og placering fremgår af tabel 12 og bilag 4.

Tabel 12. Tankanlæg

	Størrelse	Fremstillingsår	Tanknr.	Typegodk.nr.	Placering
Dieselolie (plast-tank)	1.300 l	2004	CP-25	55-5820	Ved vaskepladsen

Miljømyndighedens vurdering

Der stilles vilkår om, at tankning af diesel skal foregå på en måde, således, at der ikke opstår risiko for forurening af jord, overfladevand eller grundvand. Tankning skal foregå på en plads med fast og tæt bund og under konstant overvågning. Pladsen skal være forsynet med afløb til olieudskiller eller således, at spild kan opsamles.

Hvis der skal etableres nye olietanke på ejendommen, skal disse anmeldes inden opstilling jf. Olietanksbekendtgørelsen.

2.13 Driftsforstyrrelser eller uheld

I forbindelse med byggeri af nye minkhaller skal der udarbejdes en beredskabsplan, der beskriver hvordan medarbejderne og ejer skal handle i tilfælde af brand, overløb af gylle, kemikalie- og oliespild, samt strømsvigt m.v. Beredskabsplanen vil blive holdt ajour og altid være at finde på bedriften for alle medarbejdere.

Gyllepumpning sker altid under opsyn. I tilfælde af uheld kan gyllen løbe ud på mark uden dræn og derfra til mose. Der er traktor med frontlæser på anlægget og mulighed for at udlæg-

ge halmballer til blokering af gylle ved eventuelt uheld. Det er dog meget usandsynligt, at gyllen ved uheld når helt ned til mosen pga. afstand og terræn.

Påfyldning af gyllevogn foregår med sugetårn, som i sig selv minimerer risikoen for spild.

Der opbevares ingen spildolie eller kemikalierester på ejendommen.

Miljømyndighedens vurdering

Det vurderes, at der kan være en vis risiko for driftsforstyrrelser og uheld i forbindelse med håndtering og transport af gylle. Det er derfor vigtigt, at beredskabet straks tilkaldes ved uheld, der medfører forurening, og at miljømyndigheden orienteres efterfølgende. Det er dog stadig virksomhedens pligt at forebygge og afværge driftsforstyrrelser og uheld – ligesom det er virksomhedens pligt at genoprette den hidtidige tilstand (jf. miljøbeskyttelseslovens § 71).

Det vurderes ikke at være nødvendigt at stille vilkår om fyldeplads ved gyllebeholder, da der anvendes sugetårn på gyllevognene.

Tankning af diesel skal ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Der er ikke udarbejdet en beredskabsplan i forbindelse med ansøgningen om godkendelse. Der stilles derfor vilkår om, at der skal udarbejdes og indsendes en beredskabsplan til Sønderborg Kommune senest tre måneder efter at denne godkendelse er taget i brug. Beredskabsplanen skal være udformet på et sprog, som de ansatte forstår, og den skal være kendt af virksomhedens ansatte. Beredskabsplanen skal være let tilgængelig og opdateres efter behov, dog mindst andet 2. år.

2.14 Biaktivitet/bivirksomhed

Der er minkpelseri på ejendommen.

Miljømyndighedens vurdering

Minkpelseri udløser ikke særskilt godkendelse efter Miljøbeskyttelsesloven. Der stilles derfor ikke vilkår.

3 Gødningsproduktion og –håndtering

3.1 Gødningstyper og mængder

Der produceres 1.914 m³ gylle inklusiv drikkevandsspild. Tabel 13 viser en oversigt over de forskellige typer husdyrgødning m.v. der produceres og afsættes i den ansøgte produktion. Tabel 13 viser også en oversigt over indholdet af kvælstof og fosfor, samt produktionens størrelse i antal DE.

Tabel 13. Oversigt over husdyrgødning

Gødningstype	Udnyttelses %	Ansøgt drift
--------------	---------------	--------------

		Kg kvælstof	Kg fosfor	DE
Gylle	70	16.134,04	3.573,53	110,0
Afsat gylle	70	-16.134,04	-3.573,53	-110,0
I alt til rådighed		0	0	0

Al gødning fraføres ejendommen. Ansøger har forpagtet al jord ud og der er indgået gylleaftaler med 2 modtagere af gødning, herunder Niels Peter Nielsen, som forpagter arealerne fra Klappedet 4.

Tabel 14. Oversigt over husdyrgødning og gylleaftaler

	ANTAL DE	HA
Knud Erik Hansen, Lysabildgade 90, 6470 Sydals	93,94	67,1
Niels Peter Nielsen, Mommarkvej 363, 6470 Sydals	6,0	4,29
Biogasanlæg	13,84	-

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at der er tilstrækkeligt areal til rådighed til den ansøgte produktion.

3.2 Flydende husdyrgødning

Der foretages automatisk udmugning 2 gange ugentligt i alle haller.

Gødningsrenderne er 37,5 cm i de lukkede haller og 36 cm i de eksisterende åbne haller.

Der er foretaget en kapacitetsberegning i forbindelse med ansøgningen. Den beregnede gødningsmængde (inklusive drikkevandsspild) er beregnet til 1.551 m³. Derudover tilføres der ca. 50 m³ vaskevand til gyllebeholder.

Endelig tilføres der ca. 57 m³ regnvand fra møddingspladsen til en ajlebeholder. Den samlede spildevandsproduktion på ejendommen er derfor ca. 1.658 m³. Se desuden spildevandsafsnittet.

Tabel 15 viser en oversigt over opbevaringen af husdyrgødningen. % før og efter er de oplysninger om procentvis fordeling i de forskellige beholdere, der er indtastet i www.husdyrgodkendelse.dk.

Tabel 15. Oversigt over anlæg til gødningsopbevaring

Anlæg	Kapacitet i m ³	Opførelsesår	Overdækning	% før	% efter
-------	----------------------------	--------------	-------------	-------	---------

Gyllebeholder	1.240	2005	flydelag	85	85
Lejeaftale, Lysabildgade 90	200	-	flydelag	15	15
Ajlebeholder til møddingsvand	58	?	Betonlåg	-	-
Opsamlingsbeholder til vaskevand	3	?	Betonlåg	-	-
I alt	1.501	-	-	100	100

Ifølge ansøgningsmaterialet er der således en samlet opbevaringskapacitet på ejendommen på 1.501 m³, svarende til en opbevaringskapacitet på 10,9 måneders produktion af gylle og spildevand.

Ud over gylle og spildevand tilledes den brugte halm fra under burene til gyllebeholderen. Der anvendes ca. 15 kg halm pr. årstæve svarende til 49,5 tons halm. Den brugte halm under burene kan ikke defineres som dybstrøelse (1,7 m³/tons), men heller ikke som ren halm (ca. 7 m³/tons). Det antages at det brugte halm fylder ca. 4 m³/tons. Den samlede produktion svarer således til ca. 200 m³ halm, som tilføres til gyllebeholderen.

Hvis dette indregnes i kapacitetsberegningen giver dette en opbevaringskapacitet på 9,7 mdr.

Der tilføres ikke gylle fra andre ejendomme til gyllebeholder. Der bruges halm til flydelag på gyllebeholderen.

Ansøger oplyser følgende om bedste tilgængelige opbevaringsteknik:

Opbevaring af husdyrgødning

For så vidt angår BAT ved opbevaring af minkgylle omfatter dette en stabil beholder der kan modstå påvirkning og som er tæt og beskyttede mod tæring; at gylle kun omrøres lige før tømning i forbindelse med udbringning; samt at tanken overdækkes med fast låg eller flydelag.

Flydende husdyrgødning opbevares i tætte gylletanke og udbringes på markerne ud fra afgrødens behov på den enkelte mark. Herved optimeres optagelsen af næringsstoffer og udvaskningen af nitrat samt udledningen af fosfor minimeres.

Der etableres flydelag på gylletanken for at minimere ammoniak emission, flydelaget kontrolleres månedligt og der føres logbog over kontrollen, så der er fokus på at flydelaget lever op til kravene.

Årligt efterses tæthed af overjordisk del og kabler på gyllebeholdere for intakt beskyttelse og eventuelle brud. Ved skader kontaktes leverandøren.

Tanken tømmes ca. en gang årligt for indvendig inspektion. Inspektionen foretages stående uden for tanken.

Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle.

Der er konstant flydelag på gyllen, og efter omrøring/udkørsel kontrolleres det, at der er etableret flydelag senest efter 7 dage, forudsat der er gylle i tanken.

Tanken er tilmeldt de lovpligtige eftersyn, hvilket betyder, at tanken hvert 10. år bliver kontrolleret af autoriseret kontrollant for, om tanken opfylder krav til holdbarhed, tæthed og styrke.

Miljømyndighedens vurdering

Ifølge den indsendte kapacitetsberegning er den årlige produktion af flydende gødning på 1.551 m³. Denne mængde inkluderer også drikkevandsspild. Desuden tilgår der vand fra vask af fodervogn på 50 m³ og regnvandsafløb fra møddingspladsen på 57 m³. Endelig tilføres ca. 200 m³ halm fra under burene. Samlet skal der således være en opbevaringskapacitet til 1.858 m³. Ifølge ansøgningsmaterialet er der en samlet opbevaringskapacitet for ejendommen på ca. 1.501 m³. Det svarer til ca. 9,7 måneders opbevaring.

For at mindske risikoen for forurening og sikre der til enhver tid er tilstrækkelig opbevaringskapacitet, stilles der vilkår om opbevaringskapacitet. Ændringer i opbevaringsaftaler skal skriftligt meddeles miljømyndigheden.

For at sikre mod spild af gylle eller uheld med gylle, stilles der vilkår om at håndteringen af gylle skal foregå på en måde, som medfører mindst mulig gene for omgivelserne, samt at pumpe og gyllevogn altid skal være under opsyn og eventuelt spild skal opsamles og ledes til gyllebeholder. Efter udbringning på mark skal det sikres, at slæbeslanger m.v. er tømt, så der ikke spildes gylle på veje.

Ansøger har redegjort for bedste tilgængelig opbevaringsteknik. Det vurderes, at gyllebeholder som udgangspunkt sikrer en god og sikker opbevaring af gyllen. Det vurderes, at der med ca. 9,7 måneders opbevaringskapacitet sikres en bufferkapacitet på ejendommen. På dette grundlag vurderer kommunen, at der i fornødent omfang er anvendt BAT i forbindelse med opbevaring af husdyrgødning.

3.3 Fast gødning inkl. dybstrøelse

Halm under burene udskiftes i perioden 1. maj til 1. november én gang om måneden og fra 1. november til 1. maj skiftes halmen hver anden måned. Halmen fra minkene opbevares i gyllebeholderen hvor det medvirker til at danne flydelag.

Derudover renses der over og omkring burene ugentligt for at fjerne gødningsrester, der er faldet ved siden af gødningsrenderne.

Det vurderes, at der anvendes ca. 15 kg halm pr. årstæve, hvilket for 3.300 mink svarer til 49,5 tons halm. 49,5 tons halm svarer til ca. 200 m³.

Normalt lægges den brugte halm i gyllebeholderen. Hvis der mod forventning ikke skulle være plads i gyllebeholderen, kan halmen opbevares overdækket på møddingspladsen.

Møddingspladsens areal er 9 x 9 m. Der er desuden 2 m høj mur på to sider og 1,5 m mur på en side. Møddingspladsen har en kapacitet på ca. 120-160 m², svarende til ca. 9 måneders kapacitet. Der er afløb til opsamlingsbeholder på 58 m³.

Ansøger oplyser følgende om bedste opbevaringsteknik – fast gødning:

Halm/møg opbevares i gyllebeholder. Se BAT under flydende husdyrgødning

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at det er BAT-standard med hensyn til opbevaring af fast husdyrgødning for det aktuelle størrelse og type af husdyrbrug, når halm/møg opbevares i gyllebeholder eller placeres på en overdækket møddingsplads. Der stilles vilkår om, at halm under burene fjernes som minimum én gang om måneden i perioden 1. maj til 1. november og hver anden måned fra 1. november til 1. maj.

3.4 Udbringning af husdyrgødning

Alle arealer tilhørende Klappedet 4 er forpagtet ud. Gyllen udkøres primært i marts måned. Der bruges slæbeslanger til udkørslen. Der udkøres ikke gylle i weekenderne og på helligdage.

Forpagteren udarbejder hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelsen.

Det er også Niels Peter Nielsen der via en maskinstation, står for gylleudbringningen. Gyllen køres ud med gyllevogn med slæbeslanger.

Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør). Da gyllen køres ud på veletablerede afgrøder, minimeres ammoniakfordampning og lugtgenerne pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne.

Ansøger oplyser følgende om bedste udbringningsteknik:

Miljøstyrelsen har udarbejdet 3 teknologiblade vedr. nedfældning i hhv. sort jord, vinterafgrøder og i græsmarker. Teknologiblade er dateret hhv. 30. juni 2010, 30. juni 2010 og 24. november 2010.

Med hensyn til BAT og gødningsopbevaring, må BAT inden for minkbrug kunne sammenlignes med BAT for intensiv fjerkræ- og svineproduktion. BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag.

En del af disse tiltag er dækket af Husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække (regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200 m fra byområder på weekend- og helligdage), udbringningsmetoder (f.eks. ikke tilladt at bruge bredspreder til gylle), krav om nedfældning af gylle på visse arealer tæt på sårbar natur samt på græsmarker og sort jord, krav til udbringningstidspunkter, der sikrer optagelse i planter, krav om nedbringning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer, krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha, krav til efterafgrøder), hvorfor det er et lovkrav at følge dem.

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding og planternes udbytte.

Det er en maskinstation som forestår for udbringningen af husdyrgødning. Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør).

Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Der er ingen stærkt hældende arealer, og der holdes som minimum 2 m bræmmer til vandløbene, hvor der er krav om dette.

Gyllen køres ud primært i marts måned. Der bruges slæbeslanger til udkørslen. Der køres ikke gylle ud i weekenderne og på helligdage.

Når der udbringes husdyrgødning og suppleres op til Plantedirektoratets norm med handelsgødning, er der forbrugt 15-20 % mindre kvælstof end økonomisk optimal mængde. Dette medfører et kraftigt incitament til optimal håndtering af husdyrgødningen. Ansøger vil derfor søge den mest optimale form for udbringningsteknik og placering i sædskiftet, så fordampningen af ammoniak reduceres mest mulig og udnyttelsen af næringsstoffer er størst mulig. Ligeledes vil stigende afgrødepriser flytte afgrødernes økonomisk optimale kvælstofniveau højere op, og dermed kræve bedre udnyttelse af husdyrgødning på bedriftens arealer.

Da gældende lovgivning overholdes, vurderer ansøger at de anvendte udbringningsteknikker lever op til BAT.

Miljømyndighedens vurdering

Dette afsnit omhandler udbringning af husdyrgødning i form af gylle. Den samlede påvirkning af transport behandles i afsnit 5.7 Transport.

Der stilles vilkår om, at håndtering af gylle altid skal foregå under opsyn så spild undgås.

Da der anvendes gyllevogne med monterede selvlæssende fyldetårn er det ikke nødvendigt med en fyldeplads ved gyllebeholder. Der stilles dog vilkår om, at der skal etableres påfyldeplads ved gyllebeholder, hvis der ikke anvendes gyllevogne, som har fyldetårn.

Sønderborg Kommune vurderer, at det er BAT-standard med hensyn udbringning af gylle på lerjord med primært vinterafgrøder, at benytte gyllevogn med slæbeslanger eller slangeudlægger. Herudover vurderes det, at efterlevelse af gældende lovgivning som beskrevet i redegørelsen er BAT.

Det vurderes, at der er valgt de mest hensigtsmæssige kørselsveje og at der ikke er væsentlige gener for omkringboende ved udkørsel af gylle, når det gøres som beskrevet og efter gældende lovgivning.

4 Forurening og gener fra husdyrbruget

4.1 Ammoniak og natur

Ammoniakreduktionskravet

I de enkelte delafsnit vil påvirkningen med ammoniak fra anlægget på beskyttet natur, Natura 2000 og bilag IV arter blive vurderet separat.

Fordampningen af ammoniak vil primært ske fra minkhallerne og som ammoniaktab fra lagre af husdyrgødning.

Beregninger, der er foretaget ud fra Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem viser, at fordampningen af ammoniak fra nudriften er 2.804,75 kg kvælstof pr. år og i ansøgt drift 3.198 kg NH₃-N pr. år. Det samlede projekt medfører således en stigning i ammoniakfordampningen på 1.061,06 kg NH₃-N pr. år, hvis man ser på udvidelser foretaget på ejendommen inden for 8 år. Ammoniakemissionen set i forhold til tilladelsen som blev meddelt i 2012 er der et fald på 524,2 kg N (emissionen var i tilladelsen fra 2012 på 3.722,21 kg N). I henhold til ansøgningsmaterialet er det generelle krav til reduktion på 30 %, af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt.

Ansøger har opfyldt kravet til ammoniakreduktion på 30 % af ændringerne samt opfyldt Natur- og Miljøklagenævnets udmeldte emissionsniveau, ved at etablere 37,5 cm gødningsrender, tildele halm ad libitum, foretage udmugninger 2 gange ugentligt i alle haller og fodre med 31 % protein af OE i uge 30-47.

Miljømyndighedens vurdering

Ansøgningen er indsendt med et krav om 30 % reduktion af ammoniakemissionen. Ammoniakreduktionskravet er opfyldt. Sønderborg Kommune vurderer, at kravet om ammoniakreduktion er opfyldt ved at etablere 37,5 cm gødningsrender i den nye hal, tildeling af halm ad libitum, udmugning 2 gange ugentligt og fodring med 31 % protein af OE i uge 30-47. Vurderingen er foretaget på baggrund af de tal, som fremgår af ansøgningskemaet. Vilkår til overholdelse af det generelle ammoniakreduktionskrav er stillet i de øvrige afsnit.

Beskyttet natur

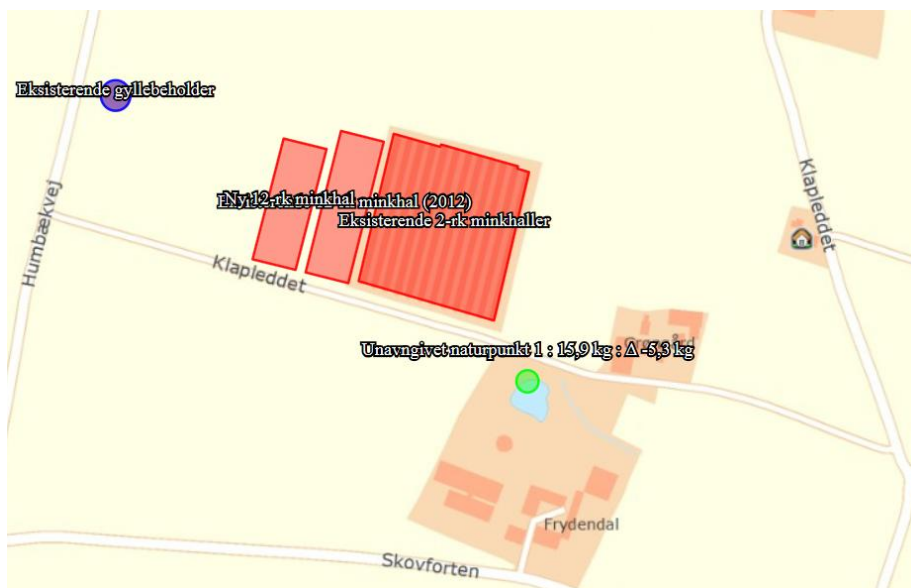
§ 3 natur

Sønderborg Kommune har kortlagt § 3 naturtyper inden for 1.000 m fra anlæggene ved en gennemgang af kort og feltarbejde. Naturtyperne er vist i bilag 5. Vurderingen af beskyttet natur i Natura 2000 område er vurderet i det efterfølgende afsnit om Natura 2000.

Naturforholdene er vurderet ud fra tidligere registreringer samt ved en gennemgang af bufferzonen for arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 samt for øvrige levesteder for særligt beskyttede arter opført på habitatdirektivets bilag IV, fredede dyr og planter samt rødlistede arter. Tabel 16 viser ammoniakdepositionen i det naturpunkt der ligger nærmest husdyrbruget.

Inden for 300 meter fra ejendommen er der registreret et vandhul, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Se figur 2.

Figur 2. Deposition af ammoniak i naturpunkt syd for anlæg

Tabel 16: Depositionsberegning i nærmeste naturpunkt

NATURPUNKT	AFSTAND (METER)	RETNING (°)	I ALT (KG N/HA/ÅR)	MERBELASTNING (KG N/HA/ÅR)
670	40	Syd	15,9	-5,3

Derudover findes der i en afstand af 350 meter et større naturområde med beskyttede strandenge og overdrev, lokalitet 677. Gennem dette område løber det beskyttede vandløb Humbækken.

Naturtyper omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 er beskyttede mod tilstandsændringer. En merbelastning af beskyttede naturtyper med næringsstoffer kan have en negativ effekt på naturtypen, som kan medføre tilstandsændringer.

Beskyttede naturarealer fremgår af kommunens vejledende registrering, men undersøgelser viser, at registreringen er mangelfuld, den omfatter kun 2/3 af de arealer, som opfylder kriterierne for beskyttelse.

Fra staldene til et særligt forureningsfølsomt vandløb er der ca. 250 m. Fra gyllebeholderen er der ca. 175 m.

Der er ifølge Kommuneplan 2009-2021, 120 m til et VMP II lavbundsareal (mod nord øst).

Ca. 25 m sydøst for anlægget er der registreret et § 3 vandhul. Vandhullet er etableret i 2009 som en del af et naturforvaltningsprojekt, Ydre Flensborg Fjord med henblik på at forbedre ynglemulighederne for de særligt beskyttede arter Løvfrø og Stor Vandsalamander. Besigtigelsen viste, at vandhullet har udviklet sig til en velegnet ynglelokalitet for begge arter. Merdepositionen er i ansøgt drift -3,5 kg N/år i nærmeste naturpunkt jf. tabel 17. Øvrige naturpunkter vurderes til at modtage en mindre merdeposition end 3,5 kgN/år idet de ligger væsentlig længere væk.

Skov- og Naturstyrelsen har i sin "Vejledning vedrørende sagsvurdering for lokale miljøeffekter som følge af luftbåret kvælstof ved udvidelse og etablering af husdyrbrug" fra 2003

(2005) vurderet at ekstra belastning på mindre end 0,5 – 1 kg N / ha/år kan antages at være uvæsentlige såfremt der ikke er tale om særlig næringsfølsomme naturområder og såfremt naturtypens grænseværdi ikke allerede er overskredet.

§ 7 natur

Et udvalg af de mest næringsstoffølsomme naturtyper kategori 2 og 3 natur, er særligt beskyttede i forhold til forurening med næringsstoffer fra husdyrproduktion.

Kategori 3 naturen omfatter ud over heder, moser og overdrev også ammoniakfølsomme skove. Miljøstyrelsen har udarbejdet et ”vejledende kort over potentiel ammoniakfølsom skov”. Der er altså ikke tale om en konkret udpegning, der skal foretages en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde af, om skoven er omfattet. Der kan også være skovarealer, der konkret vurderes at være ammoniakfølsomme, selvom de ikke fremgår af kortet.

Det nærmeste registrerede kategori 3 natur til aftalearealerne er, lokalitet 677, er et overdrev, som ligger ca. 350 m nord for ejendommen.

Miljømyndighedens vurdering

§ 3

Naturforholdene er vurderet ud fra tidligere registreringer samt ved en gennemgang af bufferzonen for arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Nærmeste Lokalitet 670 modtager -3,5 kg N/år jf. tabel 16. På den baggrund vurderer kommunen at øvrige naturpunkter i området ikke påvirkes negativt som følge af udvidelsen.

Sønderborg kommune tillader maksimalt 1 kg N/ha/år til vandhuller med en rimelig naturkvalitet, hvilket er i overensstemmelse med vurderinger fra Naturstyrelsen.

På baggrund af besigtigelserne og beregningerne af ammoniakdeposition til den nærmeste naturlokalitet, der er gengivet i tabel 16 vurderes det, at der ikke vil være merdeposition af kvælstof over 1 kg N/ha/år, på nogle af de omkringliggende lokaliteter, som følge af den ansøgte udvidelse. Der stilles derfor ikke vilkår til beskyttelse af § 3 natur.

§ 7

Der er beskyttede overdrev ved lokalitet 677. Depositionsberegningerne viser, at det ansøgte projekt, ikke medfører en merdeposition til § 3 og 7-områderne. Der er tvært imod et fald i depositionen.

Det vurderes, at gennemførelse af det ansøgte projekt ikke vil medføre en påviselig tilstandsændring af beskyttet natur. Der stilles derfor ikke vilkår.

Natura 2000

Af ansøgningen fremgår det, at kvælstofemissionen fra husdyrbruget ved Klapleddet 4, årligt er ca. 2804,75 kg/år før udvidelsen og ca. 3198 kg/år efter udvidelsen.

De fleste modelberegninger viser, at depositionen aftager eksponentielt med afstanden til kilden. Depositionen 1000 meter fra kilden vil ofte nærme sig baggrundsbelastningen.

I Sønderborg Kommune er der 3 terrestriske Natura 2000 områder, se bilag x. Områderne er udpeget for at bevare særligt beskyttelseskrævende arter og naturtyper. For de enkelte naturtyper er der opstillet en tålegrænse for ammoniakdeposition. Fælles for naturtyperne i de 3 terrestriske – skov Natura 2000 områder gælder, at de hovedsageligt har et tålegrænseinterval på 10 – 20 kg N/år/ha.

Baggrundsbelastningen for Sønderborg Kommune ligger et sted mellem 14 – 20 kg N/år/ha. For mange naturtyper overskrider depositionen således naturtypernes øvre tålegrænse og derfor bør emission af kvælstofforbindelser generelt begrænses og nedbringes.

Nærmeste Natura 2000 områder på land er Augustenborg Skov (H200) og Lilleskov og Troldmose (H189), som ligger henholdsvis ca. 13,3 km og 15,1 km fra Klapleddet. Desuden ligger habitatområdet Ydre Flensborg Fjord samt Fuglsbeskyttelsesområdet Flensborg Fjord og Nybøl Nor (F64) og Farvandet øst for Als (H173) ca. 6,2 km fra ejendommen.

Udpegningsgrundlaget for Augustenborg Skov er:

- Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
- Bøgeskove på muldbund
- Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund
- Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld.

Udpegningsgrundlaget for Lilleskov og Troldmose er:

- Skæv vindelsnegl (*Vertigo angustior*)
- Stor vandsalamander (*Triturus cristatus cristatus*)
- Flerårig vegetation på stenede strande, Strandenge
- Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
- Bøgeskove på morbund uden kristtorn
- Bøgeskove på muldbund
- Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund
- Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld.

Udpegningsgrundlaget for Flensborg Fjord og Nybøl Nor (F64) er:

- Troldand
- Bjergand
- Hvinand
- Toppet skallesluger

Miljømyndighedens vurdering

Med henvisning til de store afstande og den eksponentielt aftagende ammoniak deposition – fortynding med afstanden fra kilden vurderes det at projektets bidrag til luftbåren N-belastning i de førnævnte habitatområder ikke har nogen betydning.

For at begrænse ammoniakemission fra anlægget, stilles der vilkår til at gødningsrenderne, i alle staldafsnit rengøres dagligt.

Bilag IV arter

Af faglig rapport fra DMU nr. 635 (håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV) fremgår en oversigt over arters udbredelse i grid på 10 X 10 km fordelt over hele landet.

Af listen og ud fra kommunens egne registreringer fremgår at følgende arter registreret i nærområdet til Klapleddet 4:

- Sydflagermus (Eptesicus serotinus)
- Markfirben (Lacerta agilis)
- Stor Vandsalamander (Triturus cristatus)
- Løvfør (Hyla aborea)
- Spidssnudet Frø (Rana arvalis)

Ved Sønderborg Kommunes besigtigelse blev der ikke registreret bilag IV arter.

Vandhullet, der ligger ca. 25 m fra nærmeste staldanlæg er etableret i 2009, som en del af et naturforvaltningsprojekt, Ydre Flensborg Fjord med henblik på at forbedre ynglemulighederne for de særligt beskyttede arter Løvfør og Stor Vandsalamander. Besigtigelsen viste, at vandhullet har udviklet sig til en velegnet ynglelokalitet for begge arter.

De sandede overdrev (670) er et sandsynligt levested for markfirben.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at det ansøgte projekt på kort sigt umiddelbart kun kan påvirke forekomsten af padder og krybdyr. De øvrige arter vurderes at være mindre påvirkelige af projektet i forhold til levested og fødesøgning.

Beregningen af kvælstofdeposition viser, at den samlede deposition fra anlægget er 15,9 kg N/ha/år, samt en merdepositionen er -5,3 kg N/ha/år til vandhullet 25 m fra anlægget, bilag 5.

Da depositionen er faldende ved lokalitet 670 og øvrige naturlokaliteter stilles der ikke vilkår.

Fredede dyr og planter

I forbindelse med Sønderborg Kommunes besigtigelse af naturarealer er der registreret en række potentielle levesteder for padder og krybdyr. Der blev ikke registreret padder og krybdyr ved besigtigelsen.

Alle arter af padder er fredet i Danmark. Der er ikke registreret padder i umiddelbar nærhed af husdyrbruget, men som tidligere beskrevet udgør vandhullet sydvest for staldanlægget et meget velegnet ynglested for flere arter.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at det ansøgte projekt ikke direkte medfører, at der sker forsætligt drab, indfangning, indsamling mv. af fredede arter. Der stilles derfor ikke yderligere vilkår.

Økologiske forbindelseslinjer – korridorer

Landskabselementer så som levende hegn, beskyttede sten- og jorddiger, småskove, mindre moser og vandhuller danner vigtige spredningsveje og levesteder for områdets dyre og planteliv. I forbindelse med projektet fjernes ingen af disse elementer.

Miljømyndighedens vurdering

Det eksisterende anlæg ændrer ikke spredningskorridorens funktion, da det ikke umiddelbart giver anledning til, at der fjernes vigtige ledelinjer i landskabet. Der stilles derfor ikke yderligere vilkår hertil.

4.2 Lugt

Pelsdyrbekendtgørelsen indeholder generelle regler om etablering, indretning og drift af pelsdyrfarme. Bekendtgørelsens regler har bl.a. til formål at reducere tabet af næringsstoffer til omgivelserne samt at reducere gener for omkringboende.

Lugt fra minkfarme har indtil d. 28. februar 2014 været reguleret ved kravene i pelsdyrbekendtgørelsen om afstande til bl.a. nabobeboelse, byzone, lokalplanlagt område og sommerhusområde, jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 2 nr. 2, jf. § 2.

D. 28. februar 2014 kom der dog ny viden omkring lugt fra minkfarme, hvilket gjorde det muligt at beregne lugt i ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk. Miljøstyrelsen vurderer, at der med de nye lugtdata er tale om en væsentlig ny faktuel viden, der er relevant for

alle afgørelser, der træffes efter det tidspunkt den nye viden er offentliggjort d. 28. februar 2014. Verserende sager skal med den nye viden derfor overholde de beregnede geneafstande og dermed beskyttelsesniveauet for lugt i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3.

Den væsentligste lugtforureningskilde er selve dyreholdet.

Gødningen fjernes hyppigt og effektivt 2 gange ugentligt, hvilket er regnet med ind i ammoniakberegningen, hvor det giver et mindsket ammoniakbidrag. Derudover føres gyllen i lukket system til gyllebeholder.

Ansøger har beregnet lugtemissionen fra husdyrbrugets anlæg på baggrund af det maksimale dyrehold. Tabel 17 viser resultatet af lugtberegningen. Lugtberegningen er foretaget i www.husdyrgodkendelse.dk. Der er ingen husdyrbrug større end 75 DE indenfor 300 m af ejendommen.

Nærmeste byzone er Lysabild, beliggende ca. 2 km fra anlægget. Nærmeste samlede bebyggelse udløses af ejendommen Nypølsgade 12. Nærmeste beboelse uden landbrugspligt er Klappedet 2.

Tabel 17. Beregnet lugtemission fra anlægget via www.husdyrgodkendelse.dk

Område-type	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand	Geneafstand nudrift	Vægtet geneafstand	Genekriterie overholdt?
Byzone (Lysabild)	281,25	0	0	0	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Samlet bebyggelse (Nypøls-gade 12)	197,33	0	0	0	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Enkelt bolig (Klappedet 2)	112,05	0	0	0	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.

Som det ses af tabel 17, så er lugtberegningerne overholdt.

Der skal gøres opmærksom på, at afstanden måles fra et beregnet midtpunkt til beboelsesbygningen ved enkelt beboelse og samlet bebyggelse og til zonegrænse ved sommerhus- og byzoneområde. Der skal også gøres opmærksom på, at nærmeste enkelt bolig defineres som nærmeste bolig, som ikke er ejet af ansøger og ikke har landbrugspligt.

Lugtens udbredelse i et nærområde, afhænger bl.a. af antal og typer af husdyr og geografisk placering. Disse faktorer indgår i lugtberegningen. Lugtgeneafstandene er beregnet som for fuld besætning.

Da gyllebeholderen har tæt overdækning forventes der kun minimalt lugtbidrag fra denne ud over i forbindelse med omrøring og udbringning samt i forbindelse med tømning.

I forbindelse med gylleudbringning vil der forekomme lugtgener fra transport af gylle samt fra marker, hvorpå der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør). Da gyllen køres ud på veletablerede afgrøder, minimeres lugtgenerne pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne.

Gylleudbringning sker normalt kun på hverdage. Desuden er der forbud mod udbringning af gylle i weekender og på helligdage i en radius af 200 m fra byzonearealer.

Miljømyndighedens vurdering

Indtil d. 28. februar 2014 har den eneste mulighed for at regulere lugten fra minkbrug været afstandskravene i Pelsdyrbekendtgørelsen. Ny viden har dog gjort det muligt at anvende det digitale ansøgningssystem www.husdyrgodkendelse.dk til at beregne geneafstande for minkbrug.

Lovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelser indenfor de tre typer (byzone, samlet bebyggelse/lokalplanlagt område i landzone og enkeltbolig) er overholdt jf. beregningerne i ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk. Kommunen vurderer derfor, at lugt fra minkhallerne ikke vil give væsentlige gener for naboerne. Lugtens udbredelse i nærområdet afhænger blandt andet af antallet af dyr, typen af husdyr og den geografiske placering. Disse faktorer indgår i lugtberegningen. Lugtberegningen er foretaget med udgangspunkt i perioder med maksimal belægning i hallerne.

Under afsnit 2 om husdyrbrugets beliggenhed og ovenstående afsnit er der redegjort for reglerne i forhold til nærværende husdyrbrug, og kommunen har vurderet, at husdyrbruget kan overholde Pelsdyrbekendtgørelsens afstandskrav.

Med hensyn til at reducere luftformige emissioner fra stalde samt opbevaring og udbringning af husdyrgødning er der udpeget nogle teknikker, der kan betragtes som BAT. I den forbindelse er indretning af stalde og opbevaringsanlæg vurderet i afsnit 3.3 Staldindretning.

Gyllebeholderen har tæt overdækning bestående af et flydelag af halm, så der vil kun være minimal lugtafgivelse hen over året. Det er derfor kommunens vurdering, at lugt fra gyllebeholderen ikke vil være til gene for naboerne.

Når gyllen skal omrøres og bringes ud, vil der altid være lugtgener.

Det vurderes således at Pelsdyrbekendtgørelsen og Husdyrgødningsbekendtgørelsens krav til indretning og drift af ejendommens anlæg, samt driftsregulering af gødningsudbringning, bør være tilstrækkelige til at beskytte omgivelserne mod lugtgener. Sønderborg Kommune finder således ikke anledning til at fastsætte konkrete, lugtbegrænsende vilkår i denne godkendelse.

4.3 Fluer og skadedyr

Der foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium. Ifølge retningslinjerne skal fluebekæmpelsen ske ved ophængning af snor med gift i minkhallerne ved behov. På Klapledet 4 ophænges snorene tidligt på foråret, før fluerne kommer, for at undgå at fluerne får mulighed for at opformere sig. Desuden sprøjtes jævnlige under burene.

Halmen under burene skiftes ca. én gang om måneden. Halm opbevares i gyllebeholderen, og der holdes rent og ryddeligt på hele farmen.

Foderet opbevares i lukket silo, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter og måger).

Det sikres, at der er rydeligt omkring ejendommen for at undgå at tiltrække skadedyr. Ved det at de nye haller er lukkede, vil der ikke være adgang for måger til foder ved burene. Døde dyr, kroppe og fedt opbevares nedfrosset indtil afhentning.

Ejer kontakter kommunal rottefænger efter behov.

Miljømyndighedens vurdering

Pelsdyrbekendtgørelsen stiller krav om, at fluer skal bekæmpes i henhold til retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium. Bekendtgørelsen stiller endvidere krav til opbevaring af foder og til renholdelse af foderrekvisitter med henblik på at hindre tilhold af skadedyr. ligeledes skal der renses i, under og omkring burene mindst én gang om ugen. Halm under burene skal skiftes én gang månedligt.

Til begrænsning af fluegener, stilles der vilkår til fluebekæmpelse. Endvidere skal den del af gødningen som havner ved siden af gødningsrenderne fjernes ugentligt jf. Pelsdyrbekendtgørelsen.

Sønderborg Kommune vurderer, at vilkårene er tilstrækkelige til at sikre omgivelserne mod fluer og skadedyr.

4.4 Transport

Til- og frakørsel til staldanlægget sker ad Humbækvej. Nordfra vil transporten komme forbi Ny Pøl, fra Ny Pøl vil transporten komme igennem enten Sarup (nord) eller Nedre Lysabild (syd), sydvest fra vil transporten ske igennem Nedre Lysabild.

Transporterne sker typisk i dagtimerne. Det forventes, at virksomheden kan overholde Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser.

Tabel 18 viser det skønnede antal transporter i nu- og ansøgt drift. Det skal bemærkes, at antallet ikke er bindende.

Tabel 18. Oversigt over skønnede antal transporter til og fra Klappedet 4 ad offentlig vej.

ART	ANTAL TRANSPORTER FØR UDVIDELSE	ANTAL TRANSPORTER EFTER UDVIDELSE
Gyllekørsel	28	28
Foder	365	365
Halm	20	20
Afhentning af affald	Dagrenovation	Dagrenovation
Fyringsolie/brændstof	2	2
Afhentning af døde dyr	10	10
Maksimalt i alt	425	425

En transport vil omfatte både til- og frakørsel. Intern transport fx i forbindelse med fodring er ikke inkluderet i ovennævnte oversigt. Der er interne transporter mellem haller og halmlade.

Antallet af transporter stiger ikke i forhold til miljøgodkendelsen meddelt i 2012. Gyllen udbringes af maskinstation med slæbeslanger.

Transporten vurderes ikke at medføre væsentlige gener for naboer og trafikken.

Miljømyndighedens vurdering

Miljøgodkendelsen meddeles i medfør af Husdyrbrugsloven. Der kan derfor kun stilles vilkår til, hvilke udkørselsveje på ejendommen, der må benyttes og hvornår. Færdselsloven regulerer kørsel på offentlige veje. Da ind-/udkørsel til anlægget vurderes til at være hensigtsmæssigt placeret i forhold til naboer og i forhold til trafik hensyn, og da intern trafik på ejendommen vurderes ikke at medføre væsentlige gener for omgivelserne, stilles ingen vilkår til kørselsveje.

4.5 Støj og vibrationer

Der er transportere til farmen udefra samt dagligt intern brug af fodervogn i og mellem hallerne.

En anden mulig støjkilde fra produktionen er pelseriet, der er i brug i perioden november til december. Pelseriet er placeret i en selvstændig isoleret bygning, hvilket reducerer eventuelle støjgener derfra.

Der er naturlig ventilation i alle haller, så der er ingen støj fra ventilationsanlæg.

Angivelse og placering af støjkilder, der kan give væsentlige støjgener for omgivelserne er nævnt i tabel 19.

Tabel 19. Oversigt over støjkilder.

Støjkilde	Placering	Driftstid
Gylleomrøring	Ved gyllebeholder	Marts, april og maj måned
Gyllekørsel	Mellem ejendommen og udbringningsarealerne	Marts, april og maj måned
Kompressor i pelseriet	Pelseriet	8-10 timer pr. dag i pelstiden

Miljømyndighedens vurdering:

Som tidligere nævnt ligger ejendommen i det åbne land, som er udlagt til landbrugsområde.

Det vurderes, at støj fra ejendommen ikke er eller forventes at blive et problem for de omkringboende. Der er ikke foretaget støjmålinger eller –beregninger. Sønderborg Kommune vurderer, at da anlægget ligger i landzone må naboer påregne støjgener i mindre grad fra landbrugsproduktionen. Støjpåvirkningen vurderes at blive reduceret en smule, når minkene bliver opstaldet i lukkede haller. På den baggrund vurderer Sønderborg Kommune, at der ikke er behov for at sætte specifikke støjvilkår til husdyrbruget

Der vurderes ikke at være behov for specifikke vilkår for støjbegrænsning. Der fastsættes de generelle støjgrænser for virksomheden i overensstemmelse med vejledning fra Miljøstyrelsen nr. 5 fra 1984. I tilfælde af, at det på et senere tidspunkt findes nødvendigt (fx pga. klager), at virksomheden dokumenterer, at støjvilkårene kan overholdes, stilles der vilkår om, at miljømyndigheden kan forlange en eftervisning af, at de fastsatte støjvilkår kan overholdes.

4.6 Støv fra anlæg og maskiner

Der kan forventes støvbidrag fra håndtering af halm, fra intern transport og kørsel på grusveje. Minkfoder støver ikke. Der anvendes halm til redemateriale. Halm opbevares i halmladen.

Driften forventes ikke at medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.

Miljømyndighedens vurdering

Med hensyn til støvgener fra farmen forventes det ikke at give væsentlige problemer. Dog henvises der til god landmandspraksis, at al transport til og fra bedriften skal, for at begrænse støvgener, foregå ved hensynsfuld kørsel, samt at alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Der stilles vilkår om, at stalde, anlæg, udenomsarealer m.v. skal vedligeholdes, så der ikke kan opstå væsentlige støvgener udenfor ejendommens eget areal.

4.7 Lys

Der anvendes ikke kunstig belysning ved hallerne, da kunstigt lys forstyrrer minkenes brunstcyklus.

Miljømyndighedens vurdering

Det vurderes, at forholdene omkring lys ikke vil være til gene for naboer eller andre forbipasserende. Det er derfor ikke relevant på nuværende tidspunkt at stille vilkår til lys.

5 Beskrivelse og vurdering af arealerne

5.1 Påvirkning fra arealerne

I forbindelse med vurderingen af projektets mulige indvirkning på miljøet er der vurderet på, om virksomheden overholder harmonikravet og om der er problemstillinger vedrørende planforhold, som gør sig gældende. Der vurderes også på arealanvendelsens påvirkning af grundvandsressourcerne, vandmiljøet og beskyttet natur i forhold til fosfor, nitrat og ammoniak. Beskyttet natur indebærer naturarealer beskyttet af § 7 i Husdyrloven, § 3 i Naturbeskyttelsesloven, Natura 2000 områder og arter, som er omfattet af Habitatdirektivets bilag IV (bilag IV arter) samt andre relevante artsfredninger. Der vurderes også på arealanvendelsens påvirkning af kulturelementer i landskabet, som f.eks. beskyttede jord- og stendiger og fortidsminder og andre aktuelle fredninger. Gylleaftaler fremgår af tabel 14.

De nævnte udpegninger kan ses i bilag 4-8.

Tabel 20 viser hvordan bedriftens areal er sammensat og hvor mange hektar, der ligger i udpegede og følsomme områder. Arealerne placering kan endvidere ses i bilag 4-8.

Tabel 20. Fordelingen af aftalearealer indenfor udvalgte følsomme områder.

	I ALT, HA	I NITRATFØLSOMME INDVINDINGSOMRÅDE	I INDSATSPLAN OMRÅDE	I NITRAT-KLASSE	I FOSFOR-KLASSE	DYRETRYK DE/HA
Gylleaftaler	71,39	0 ha	0 ha	0 ha	0 ha	1,40

En del af aftalearealerne ligger i et område, der i Kommuneplan 2009-2021 er udpeget som værdifuldt biologisk interesseområde. Det betyder, at området, hvis det blev taget ud af drift ville kunne udvikle sig til værdifuld natur. Dette har dog ikke nogen betydning for arealernes fortsatte drift som landbrugsarealer.

5.2 Planmæssige forhold

Ejendommen ligger cirka 1000 meter øst for Nedre Lysabild. De fleste af arealerne ligger i nærheden af ejendommen mellem Neder Lysabild og Lysabildskov.

Zonestatus: Arealerne er beliggende i landzone.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at der ikke er grundlag for at stille vilkår til arealerne som vedrører lokalisering og planmæssige forhold og at omgivelserne er tilstrækkeligt beskyttede af den gældende lovgivning på området.

5.3 Harmoniareal

Ifølge den gældende husdyrgødningsbekendtgørelse må der højst udbringes en husdyrgødningsmængde svarende til 1,4 DE pr. ha pr. planperiode for mink. Pr. 1. august 2014, er 1 dyreenhed lig med 29 årstæver. Der er 71,39 ha til rådighed. 99,95 DE afsættes på aftalearealerne og resterende 13,84 DE afsættes til biogasanlæg.

Gødningen må kun udbringes på de godkendte arealer eller afsættes til biogas. Alle arealer er gylleaftaler. Der er således ingen ejede eller forpagtede arealer i denne ansøgning. Ansøger driver ikke andre ejendomme med husdyrbrug og der modtages ikke gødning fra andre.

Hvis der på et tidspunkt ikke er tilstrækkeligt udbringningsareal til rådighed, skal dyreholdet derfor mindskes, så de gældende harmonikrav kan overholdes. Ændringer af aftalearealer herunder nye udbringningsarealer skal anmeldes til kommunen jf. § 15 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

Miljømyndighedens vurdering

Da husdyrbrugets samlede udbringningsareal er større end det mindst tilladte jf. *Bek. om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.* vurderer miljømyndigheden, at harmonikravet er opfyldt.

5.4 Beskyttet natur

§ 3 natur

Naturforholdene er vurderet ud fra tidligere registreringer samt ved en gennemgang af bufferzonen for arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 samt for øvrige levesteder for særligt beskyttede arter opført på habitatdirektivets bilag IV, fredede dyr og planter samt rødlistede arter.

Mark 2-6 KH er beliggende op til en eng, som er beskyttet i henhold til Naturbeskyttelseslovens § 3. Marken skrånede med mindre end 6° mod engarealet. Der er endvidere et levende hegn mellem marken og engen.

§ 7 natur

Et udvalg af de mest næringsstoffølsomme naturtyper er særligt beskyttede i forhold til forurening med næringsstoffer fra husdyrproduktion.

Registreringen af kategori 2 natur og delvist af kategori 3 natur bygger på de naturtyperegistreringer, der er foretaget af § 3 beskyttede heder, moser og overdrev. Denne registrering er mangelfuld, undersøgelser viser, at den vejledende registrering af beskyttet § 3 natur blot omfatter 2/3 af de arealer som opfylder kriterier for beskyttelse.

Kategori 3 naturen omfatter ud over heder, moser og overdrev også ammoniakfølsomme skove. Miljøstyrelsen har udarbejdet et ”vejledende kort over potentiel ammoniakfølsom skov”. Der er altså ikke tale om en konkret udpegning, der skal foretages en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde af, om skoven er omfattet. Der kan også være skovarealer, der konkret vurderes at være ammoniakfølsomme, selvom de ikke fremgår af kortet.

Det nærmeste registrerede kategori 3 natur til aftalearealerne er, lokalitet 677, er et overdrev, som ligger ca. 400 m nord for mark 1-0 F.

Miljømyndighedens vurdering

Det vurderes at mark 1-0 F ikke påvirker engarealet med afstrømning af næringsstoffer, idet marken skrånede med mindre end 6° mod engen og der tilmed er et levende hegn mellem marken og engen. Da ingen øvrige udbringningsarealer er beliggende på eller umiddelbart op til arealer, der er beskyttet af *Naturbeskyttelseslovens § 3* vurderer Sønderborg Kommune, at det ikke er relevant, at stille vilkår til beskyttelsen af § 3.

Det vurderes at fortsat drift af arealerne ikke påvirker det biologiske interesseområde, idet der ikke sker en ændring af driften af arealerne.

Hovedparten af aftalearealerne afvander til Humlemaden (677), et overdrev der hører under kategori 3 natur. Sønderborg kommune vurderer, at dette ikke vil påvirke den del af Humlemaden, som er beskyttet af § 7 væsentligt, da overdrevene er højt beliggende i forhold til vandløbet og den tilstødende eng.

Sønderborg Kommune vurderer derfor, at udbringningen af husdyrgødning på arealerne ikke udgør en væsentlig påvirkning af Humlemaden, lokalitet 677. Der stilles derfor ikke vilkår.

5.5 Påvirkning af vandløb og overfladevand

Syd for mark 2-5 KH løber og mellem mark 2-6 KH og engen syd for, løber der beskyttede vandløb. Ingen af de øvrige aftalearealer er beliggende i nærheden af eller direkte op til vandløb. Der er rørlagte vandløb under mark 1-1 F, 2-0 KH, 2-1 KH, 2-6 KH og 2-5 KH.

Miljømyndighedens vurdering

Da ingen aftalearealer beliggende i nærheden af eller direkte ned til vandløb har terræn der hælder med mere end 6 ° mod vandløbene, vurderer Sønderborg Kommune, at det ikke er relevant, at stille vilkår til vandløb.

5.6 Kvælstof og fosfor til fjord & hav

Ingen af ejendommens udspretningsarealer ligger i nitratklasse eller fosforklasse. Se bilag 6.

Kravet til fosforoverskud er overholdt, jf. www.husdyrgdkendelse.dk. Alle udspretningsarealerne ligger i oplandet til habitatområdet Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als.

Vurderingen af udbringningsarealernes påvirkning af fjord og hav foretages derfor i afsnittet om Natura 2000.

Flydende husdyrgødning må ikke udbringes på stejle skrånninger med en hældning på mere end 6° ned mod vandløb, søer over 100 m² eller fjorde inden for en afstand af 20 m fra vandløbets, søens eller fjordens øverste kant.

5.7 Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav

En række dyr og planter, der er omfattet af habitatdirektivets bilag IV kan have levested, fødesøgningsområde, ynglested eller sporadisk levested på ejendommens arealer. På baggrund af faglig rapport 322 fra Danmarks Miljøundersøgelser samt kommunens øvrige kendskab, vurderes det umiddelbart at der er tale om:

- Sydflagermus (Eptesicus serotinus)
- Markfirben (Lacerta agilis)
- Stor Vandsalamander (Triturus cristatus)
- Løvfro (Hyla aborea)
- Spidssnudet Fro (Rana arvalis)

Ved Sønderborg Kommunes besigtigelse blev der ikke observeret bilag IV arter.

Besigtigelsen viste, at vandhullet på mark 2-0 KH er stærkt tilgroet.

De sandede overdrev ved lokalitet 677 er et sandsynligt levested for markfirben.

Ifølge habitatdirektivets artikel 12 stk. d, må yngle- og rasteområder ikke beskadiges eller ødelægges. Der er ikke registreret padde opført på bilag IV på eller i umiddelbar nærhed af aftalearealerne med Sydflagermus.

Truslerne mod de bilag IV arter, som er nævnt ovenfor er for Sydflagermus primært ugler og ødelæggelse af levesteder i træer og udhuse.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at driften af de ansøgte arealer, ikke vil påvirke bilag VI arterne i forhold til levested og fødesøgning.

§7 området, hvor markfirben kan forekomme, påvirkes ikke af markdriften fra ejendommen, i det afstanden er mere end 400 m.

Der stilles derfor ikke vilkår til beskyttelsen af bilag IV arter.

5.8 Natur 2000

Terrestrisk natur 2000

Der er ingen udbringningsarealer i Natura 2000 områder. De nærmeste Natura 2000 områder fremgår af bilag x og er Augustenborg Skov (Habitatområde 200), der ligger ca. 12 km nordvest for det nærmeste aftaleareal, 2-5 KH. Det næstnærmeste Natura 2000 på land er Lilleskov og Troldmose (Habitatområde 189), som ligger ca. 14,7 km nordvest for mark 1-1 F.

Udpegningsgrundlaget for Augustenborg Skov (H 200) er:

- Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks,
- Bøgeskove på muldbund,
- Ege- og blandingskove på mere eller mindre rig jordbund og
- Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld.

Habitatområdet er følsomt over for påvirkning med næringsstoffer og fosfor. Ansøgers marker afvander ikke til Augustenborg Skov.

Udpegningsgrundlaget for Lilleskov og Troldmose (H 189) er:

- Skæv vindelsnegl (*Vertigo angustior*),
- Stor vandsalamander (*Triturus cristatus cristatus*),
- Flerårig vegetation på stenede strandenge,
- Strandenge,
- Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks,
- Bøgeskove på morbund uden kristtorn,
- Bøgeskove på muldbund,
- Ege- og blandingskove på mere eller mindre rig jordbund
- Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld.

Marine natur 2000

Aftalearealerne afvander til Flensborg Fjord, farvandet øst for Als, habitatområde H173.

Udpegningsgrundlaget for Flensborg Fjord, farvandet øst for Als (H173) er:

- Marsvin (*Phocoena phocoena*)

- Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand

Udpegningsgrundlaget for Flensborg Fjord og Nybøl Nor (F64) er:

- Troidand
- Bjergand
- Hvinand
- Toppet skallesluger

Den primære trussel mod marsvin og andre små hvaler er fiskeri, sætning af garn og støj fra bådmotorer. Målsætningen mht. næringssalte, vurderes ikke at være opfyldt i habitatområdet.

Den primære trussel mod sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand og rev, er kvælstofpåvirkning fra diffuse kilder samt udledning af miljøfremmede stoffer.

En del af H 173 er desuden udpeget som fuglebeskyttelsesområde. Flensborgs Fjord og Nybøl Nor (Fuglebeskyttelsesområde 64) blev udpeget for at beskytte en række fuglearter.

Danmark er et vigtigt træk- og overvintringsområde for troldand. Troldænderne ankommer i november fra ynglestederne i Nordrusland og Skandinavien, og i marts-april trækker de atter mod yngleområderne. I 2000 blev der optalt 125.000 troldænder i Danmark, hvoraf langt de fleste var at finde i den østlige del af landet i bl.a. Tystrup- Bavelssøerne, Maribosøerne og Arreskov Sø. Omkring 800-1000 par troldænder yngler årligt i Danmark. Troldænderne lever i søer og ved lavvandede og beskyttede kyster. Fuglene er oftest inaktive om dagen og trækker om aftenen til fourageringsområderne, som kan ligge langt fra dagrastepladserne.

De troldænder, der yngler her i landet, er oftest at finde i mindre søer, hvor bredvegetationen er tæt, men kan også findes på små holme i brakvandsområder. I så fald yngler troldænderne ofte i kolonier, hvor der i forvejen er en hættemågekoloni.

Fuglene lever af muslinger, især vandremusling, snegle og orm. Men også frø fra vandplanter indgår i føden, og ællingerne lever primært af insekter og små krebsdyr.

Bjergand forekommer næsten udelukkende som vintergæst i Danmark. Fuglene ankommer fra yngleområderne i Nordrusland i november-december og trækker om foråret atter til ynglestederne. Den danske vinterbestand af overvintrende bjergænder tæller omkring 20.000 fugle, når der er flest. Flest bjergænder kan ses ved Bøjden Nor, ved Endelave og Samsø samt i Hevring Bugt.

Om dagen er bjergænderne inaktive, og de ligger samlet i store flokke på havet langt fra kysterne. Ud på aftenen trækker fuglene til fourageringsområderne, som er de lavvandede kystområder. Bjergænderne lever af muslinger og snegle, som de dykker efter i nattetimerne.

Hvinænderne holder fortrinsvis til langs de lavvandede og beskyttede kyster, men kan også forekomme i større søer. Ændernes fødevalg er bredt og inkluderer blandt andet muslinger, snegle, fisk og krebsdyr og vandplantefrø. For at et område er egnet som levested for hvinand skal der være relativt uforstyrrede fourageringsområder. De hvinænder, der yngler i Danmark, er hovedsagelig at finde i søer i Nordsjælland. Reden placeres i huller i træer, f.eks. i forladte sortspættehuller, men hvinand benytter også redekasser.

Hvert år ankommer tusindvis af toppede skalleslugere til Danmark. De er enten på vej til overvintringskvartererne længere sydpå, eller også bliver de i Danmark for at overvintre. Fuglene ankommer i oktober- november, og bestanden kan på det tidspunkt være på mere end 25.000 fugle. Limfjorden, farvandet syd for Fyn samt syd og nord for Lolland er blandt

de vigtigste rasteområder. I marts-maj trækker fuglene til yngle- områderne i bl.a. Finland og Nordrusland. Omkring 2000-3000 par toppede skalleslugere yngler årligt i Danmark.

Toppet skallesluger holder til i fjorde og ved lavvandede, beskyttede kyster.

Det lange næb med tandlignende hornlameller er et effektivt middel til at fange fisk med, og fisk som hundestejler og ålekvabber udgør størstedelen af føden. Fuglene tager også mindre krebsdyr.

Det er vigtigt, at der ikke i fourageringsområderne er forstyrrelser, som kan hindre fuglene i at udnytte føderessourcen.

De toppede skalleslugere, der yngler i Danmark, er at finde langs beskyttede kyster og i kystlaguner, hvor de holder til på små holme, hvor der ikke er rovdyr.

Hvad kan hjælpe toppet skallesluger?

Kortlægningen af naturtyperne indenfor habitatområdet H173 varetages af Miljøcenter Ribe. Kort-lægningen er ikke tilendebragt på nuværende tidspunkt. I udpegningsgrundlaget for det tidligere habitatområde Bredgrund indgik naturtypen rev så naturtypen findes indenfor dette område. Kort-lægningen er ikke færdig for det nye habitatområde og der er derfor ikke sikker viden om, hvor naturtypen findes. I Kommuneplan 2009-2021 er dog angivet en række marine områder der har naturvidenskabelig målsætning på baggrund af forekomst af stenrev.

Miljøcenter Ribe oplyser, at de endnu ikke har begyndt kortlægningen af naturtyperne og, at de derfor ikke mener, at der skal tages hensyn til stenrevene, da det ikke er sikkert, at de er omfattet af udpegningsgrundlaget. Miljø-centret er påbegyndt kortlægningen, men der ligger ikke et færdigt resultat fra denne.

Påvirkning af H173 med nitrat fra overfladevand

Arealerne på Klapledet 4, ligger i oplandet til Flensborg Ydre Fjord (ca. 20 ha) samt oplandet til farvandet Sydlige Lillebælt, Als og Ærø (ca.52 ha). Hele området udgør en del af Habitatområdet Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als (Habitatområde H173). I det følgende afsnit er de to oplande beskrevet og vurderet hver for sig.

Miljøstyrelsen har fastlagt følgende afskæringskriterium for skadesvirkning af nitratudvaskning til overfladevande:

Et projekt for husdyrbrug kan ikke medføre en skadevirkning på overfladevande, herunder Natura 2000-områder samt yngle- eller rasteområder for beskyttede arter som følge af nitratudvaskning, hvis følgende punkter alle er opfyldt:

(afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter) Pkt.

1: Antal dyreenheder (DE) i det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, har ikke været stigende siden 1. januar 2007. Hvis der er andre kilder til nitratudvaskning, fx ny bebyggelse end den samlede husdyrproduktion, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007, skal dette indtages i vurderingen således, at en eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end den samlede husdyrproduktion kan medføre et skærpet krav i tilladelsen, der modsvarer miljøeffekten af den øgede nitratudvaskning i det aktuelle opland. Gennemførte initiativer, fx etablering af vådområder, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, kan ikke anvendes til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland.

(afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i sig selv)

Pkt. 2A: Nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 5 pct. af den

samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, dog således, at

Pkt. 2B: nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 1 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er et meget lidt eutrofieret vandområde.

Ydre Flensborg Fjord

Den samlede udvaskning fra Klappedet 4 til Ydre Flensborg Fjord, kan på baggrund af notatet beregnes til følgende:

Samlet udvaskning fra Klappedet 4:	
Gennemsnitligt kvælstofreduktionspotentiale i området	25 %
Samlet udspretningsareal	20 ha
Udvaskning fra rodzonen, som skyldes husdyrgødning	0,1 kg N/ha/år
Samlede påvirkning til Flensborg Fjord	0,6 kg N/år

Den totale udvaskning til Flensborg Fjord kan ligeledes beregnes med baggrund i det nævnte notat. Notatet indeholder en række eksempler med flere forudsætninger. I den nedenstående beregning er disse forudsætninger medtaget. Oplande til Natura 2000 områder er delt i dyrkede og udyrkede arealer. Fordelingen er ca. 60-40. Der er også indsat standardudvaskninger for dyrkede og udyrkede arealer.

Samlet udvaskning fra oplandet Ydre Flensborg Fjord til H173	
Samlet opland til Flensborg Fjord	10.903,93 ha
Dyrket areal i oplandet	6552,35 ha
Gennemsnitligt kvælstofreduktionspotentiale i området	0-50 (middel)
25)	
Standardudvaskning fra rodzonen	60 kg N/h/år
Udvaskning fra dyrket areal i oplandet til Ydre Flensborg Fjord, (60*0,75*3263)	
294.406 kg N/år	
Udvaskning fra øvrige opland (standard) (10*0,75*3175)	32.711,78 kg N/år
I alt for Flensborg Fjord, kg N/år	327.118 kg N/år
Ansøgt kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag til H173	0,0002 %

I henhold til tal fra CHR-registeret, som er tilgængelige på <http://www.jordbrugsanalyser.dk/webgis/kort.htm> er udviklingen i husdyrtrykket i oplandet til Ydre Flensborg Fjord som vist i tabel 21.

Tabel 21. Udviklingen af husdyrtrykket baseret på data fra CHR-registret i oplandet til Ydre Flensborg Fjord

ÅRSTAL	ANTAL DYREENHEDER I OPLANDET
2007	9280

2008	9363
2009	7767
2010	8137
2011	7732
2012	8230
2013	8346
2014	8487

Sønderborg Kommune har ikke kendskab til øget påvirkning fra andre kilder i oplandet.

Antallet af dyreenheder på ophørte brug har kommunen ingen umiddelbare oplysninger om, da disse ofte ikke indberettes til kommunen. Det er kommunens erfaring, at landmændene registrerer ophør med produktionen i CHR, og at tallene fra CHR derfor viser et realistisk billede af udviklingen. Ophørte brug kan frit indenfor 3 år genoptage deres produktion.

Det antages derfor at ophørte DE automatisk forsvinder ud af CHR løbende og at der nogenlunde er det samme antal ophørte DE i registeret årene imellem.

Farvandet Sydlige Lillebælt, Als og Ærø

Den samlede udvaskning fra Klappedet 4 til farvandet Sydlige Lillebælt, Als og Ærø

kan på baggrund af notatet beregnes til følgende:

Samlet udvaskning fra Klappedet 4:	
Gennemsnitligt kvælstofreduktionspotentiale i området	25 %
Samlet udspretningsareal	52 ha
Udvaskning fra rodzonen, som skyldes husdyrgødning	0,1 kg N/ha/år
Samlede påvirkning til Farvandet øst for Als	1,56 kg N/år

Den totale udvaskning til farvandet Øst for Als kan ligeledes beregnes med baggrund i det nævnte notat. Notatet indeholder en række eksempler med flere forudsætninger. I den nedenstående beregning er disse forudsætninger medtaget. Oplande til Natura 2000 områder er delt i dyrkede og udyrkede arealer. Fordelingen er ca. 60-40. Der er også indsat standardudvaskninger for dyrkede og udyrkede arealer.

Samlet udvaskning fra Sydlige Lillebælt, Als og Ærø til H173	
Samlet opland til Farvandet øst for Als	5438 ha
Dyrket areal i oplandet til H173	3263 ha
Gennemsnitligt kvælstofreduktionspotentiale i området (25)	0-50 (middel)
Standardudvaskning fra rodzonen	60 kg N/h/år
Udvaskning fra dyrket areal i oplandet til H173, (60*0,75*3263) N/år	146.835 kg
Udvaskning fra øvrige opland (standard) (10*0,75*3175)	23.813 kg N/år

I alt for Farvandet Sydlige Lillebælt, Als og Ærø kg N/år
170.648

Ansøgt kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag til H173.

0,0012 %

I henhold til tal fra CHR-registret, som er tilgængelige på <http://www.jordbrugsanalyser.dk/webgis/kort.htm> er udviklingen i husdyrtrykket i oplandet til farvandet øst for Sydlige Lillebælt, Als og Ærø vist i tabel 22.

Tablet 22. Udviklingen af husdyrtrykket baseret på data fra CHR-registret i oplandet til farvandet Sydlige Lillebælt, Als og Ærø

ÅRSTAL	ANTAL DYREENHEDER I OPLANDET
2007	4766
2008	4680
2009	4310
2010	4197
2011	4166
2012	4395
2013	4422
2014	3887

Sønderborg Kommune har ikke kendskab til øget påvirkning fra andre kilder i oplandet.

Antallet af dyreenheder på ophørte brug har kommunen ingen umiddelbare oplysninger om, da disse ofte ikke indberettes til kommunen. Det er kommunens erfaring, at landmændene registrerer ophør med produktionen i CHR, og at tallene fra CHR derfor viser et realistisk billede af udviklingen. Ophørte brug kan frit indenfor 3 år genoptage deres produktion.

Det antages derfor at ophørte DE automatisk forsvinder ud af CHR løbende og at der nogenlunde er det samme antal ophørte DE i registeret årene imellem.

Miljømyndighedens vurdering

Terrestriske Natura 2000 områder

Da ingen af aftalearealerne afvander til Augustenborg Skov eller øvrige terrestriske Natura 2000 områder, vurderes det, at arealanvendelsen ikke har negativ indflydelse på disse Natura 2000 områder. Det vurderes også, at afstanden fra markerne til de terrestriske Natura 2000 områder er så stor, at der ikke vil være nogen påviselig ammoniakpåvirkning fra udbringningsarealerne.

Marine Natura 2000 områder

Den primære trussel mod marsvin og andre små hvaler er fiskeri, sætning af garn og støj fra bådmotorer.

Da projektet ikke har indflydelse på færdsel på hav, vurderer kommunen at marsvin og andre småhvaler ikke påvirkes af projektet.

Den primære trussel mod sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand og rev, er kvælstofpåvirkning fra diffuse kilder samt udledning af miljøfremmede stoffer.

Da driften af arealerne lever op til harmonikravet og i øvrigt ikke ændres, vurderer kommunen at sandbanker og rev ikke påvirkes af projektet.

Ydre Flensborg Fjord:

Antallet af DE fra den ansøgte produktion udgør 0,0002 % af det samlede antal dyreenheder i oplandet til Flensborg Fjord i 2010. Det vurderes på baggrund heraf at nitratudvaskningen fra den eksisterende og ansøgte husdyrproduktion er mindre end 5 pct. af den samlede nitratudvaskning til Flensborg Fjord.

Antallet af dyreenheder i oplandet til Flensborg Fjord baseret på tal fra CHR har været faldende i perioden 2007 til 2014, tabel 22. Der er ikke kendskab til andre kilder til nitratudvaskning end den samlede husdyrproduktion, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra oplandet siden 1. jan. 2007.

Farvandet Sydlige Lillebælt, Als og Ærø:

Antallet af DE fra den ansøgte produktion udgør 0,0012 % af det samlede antal dyreenheder i oplandet til Farvandet Sydlige Lillebælt, Als og Ærø.

Det vurderes på baggrund heraf at nitratudvaskningen fra den eksisterende og ansøgte husdyrproduktion er mindre end 5 pct. af den samlede nitratudvaskning til Farvandet øst for Als.

Antallet af dyreenheder i oplandet til Farvandet Sydlige Lillebælt, Als og Ærø baseret på tal fra CHR har været faldende i perioden 2007 til 2014, tabel x.

Der er ikke kendskab til andre kilder til nitratudvaskning end den samlede husdyrproduktion, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra oplandet siden 1. jan. 2007.

I henhold til Miljøstyrelsens vejledning om nitrat til overfladevande vurderes det således, at projektet i sig selv ikke medfører en skadevirkning på habitatområdet Ydre Flensborg Fjord og Farvandet Sydlige Lillebælt, Als og Ærø, som tilsammen udgør H173.

Fuglebeskyttelsesområdet Flensborg Fjord og Nybøl Nor

Man kan hjælpe fuglearterne ved at begrænse færdslen (sejlads, fiskeri m.v.) på dagrastepladserne i perioden oktober til midten af marts.

Da projektet ikke har indflydelse på sejlads i farvandet, vurderer kommunen at de udpegede arter i Fuglebeskyttelsesområdet ikke bliver påvirket af projektet.

Sønderborg Kommune vurderer derfor, at udspreddingen af husdyrgødning fra Klapleddet 4 ikke i sig selv eller i forbindelse med andre projekter vil påvirke Fuglebeskyttelsesområdet Flensborg Fjord og Nybøl Nor, F64.

5.9 Nitrat til grundvand

Alle arealer ligger i områder med drikkevandsinteresser. Ingen af aftalearealerne ligger i områder med nitratfølsomme indvindingsområder. Se bilag 4.

Ingen af arealerne ligger i opland til vandværker.

Miljømyndighedens vurdering

Aftalearealerne er ikke beliggende i nitratfølsomme indvindingsområder eller oplande til Vandværker.

På den baggrund vurderer kommunen, at det ansøgte niveau for nitratudvaskning på 69,9 mg NO₃/ikke påvirker grundvandet.

5.10 Beskyttede sten- og jorddiger

Der er beskyttede sten- og jorddiger langs mark 2-1 KH. De beskyttede sten- og jorddiger er omfattet af bestemmelserne i Museumsloven § 29 a. Det betyder at de ikke må beskadiges eller sløjfes uden dispensation fra Sønderborg Kommune. Sten- og jorddigernes placering kan ses på bilag x.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at de beskyttede sten- og jorddiger, der findes på ejendommen, er tilstrækkeligt beskyttede af gældende lovgivning. Der stilles derfor ikke yderligere vilkår til beskyttelsen af beskyttede sten- og jorddiger.

Kultur- og fortidsminder

Der er ikke registreret fortidsminder på markene på nogen af aftalearealerne.

Fortidsminder, der er beskyttet af bestemmelserne i Museumslovens § 29 e må ikke ændres. Dette vil sige, at alle foranstaltninger der indebærer en påvirkning af fortidsmindernes indhold og overflade ikke er tilladt. Endvidere må der, inden for en afstand af 2 meter fra fortidsmindets bund, ikke foretages jordbehandling, gødes eller plantes jf. § 29 f i museumsloven.

6 Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Et af hovedformålene med Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er at fremme anvendelsen af renere teknologi og sikre brug af den bedste tilgængelige teknik i husdyrbrug. Princippet om brugen af bedste tilgængelige teknik (BAT) indebærer, at der inden for en given sektor skal anvendes den miljømæssigt set mest effektive og avancerede teknologi i produktionen.

Der er BAT for følgende områder:

- Foder, se afsnit 3.5
- Staldindretning, se afsnit 3.3
- Forbrug af vand og energi, se afsnit 3.6
- Opbevaring/behandling af husdyrgødning, se afsnit 4.2 og 4.3
- Udbringning af husdyrgødning, se afsnit 4.4
- Management (ledelses- og kontrolfunktioner) behandles herunder.

BAT for Management

Management for minkfarme er for mange punkter beskrevet i Bekendtgørelse nr. 1757 om Pelsdyrfarme og Bekendtgørelse nr. 1734 om Beskyttelse af pelsdyr. De to bekendtgørelser giver retningslinjerne for driften af minkfarme med hensyn til miljøforhold og indhusning af dyrene.

Der lægges stor vægt på godt management og god hygiejne i minkhallerne. Halm tilføres burene manuelt. I hver bur er der en hængehylde til beskæftigelse af minke og til opretholdelse af et højt dyrevelfærdsniveau. I perioden fra 1. maj til 1. november skiftes halmen under burene 1 gang om måneden og fra 1. november til 1. maj skiftes halmen hver anden måned. Halmen opbevares i gyllebeholder.

Der er 3,5 ansatte på minkfarmen i den daglige drift – heraf flere faglærte landmænd. Alle ansatte har gennemgået en grundig oplæring. Der er en fast arbejdsdeling, så ejer og ansatte har deres faste arbejdsopgaver.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at ansøger bruger BAT indenfor management.

Miljømyndighedens vurdering

Ansøger har redegjort for implementeringen af BAT i forhold til Management. Der er stillet en række vilkår i de øvrige BAT-afsnit: der skal bl.a. registreres vand-, el- og foderforbrug. Eventuelle spild skal registreres.

Der stilles vilkår om, at de ansatte sendes på relevante kurser i arbejdstiden, når der er behov, alt efter hvilke type arbejdsopgaver, de skal håndtere. Dokumentation for deltagelse skal opbevares og fremvises ved tilsyn.

Endvidere er der stillet vilkår om egenkontrol og til at beredskabsplanen skal opdateres minimum hvert 2. år. Kommunen vurderer, at ansøger lever op til BAT for Management, når de enkelte vilkår efterleves.

Staldindretning

De eksisterende enkeltrækkede minkhaller er indrettet med 36 cm brede gødningsrender. De eksisterende lukkede minkhal er indrettet med 37,5 cm brede render. Den nye hal forsynes med 37,5 cm brede render. Efter udvidelsen er der automatiseret udmugning 2 gange ugentligt i alle stalde. Der anvendes halm ad libitum i alle stalde, hvilket også er et dyrevelfærdsmæssigt krav. Der anvendes foder med et proteinindhold på 31 % af OE i ugerne 30-47, hvilket er standard for foder fra alle minkfoderleverandører.

Foder

Foderet leveres fra Sole Minkfoder A/S. Ansøger har således ingen direkte indflydelse på sammensætningen af foderet, herunder indholdet af protein og fosfor. Proteinindholdet i % af OE i uge 30-47 er 31 %.

Forbrug af vand og energi

Der er naturlig ventilation på hele ejendommen og der bruges ikke strøm til kunstig belysning.

Vandventilerne er nye og monteret således at vandspildet er reduceret til et minimum. Anlægget efterses dagligt, og defekte dele udskiftes straks.

Opbevaring/behandling af husdyrgødning

Husdyrgødningen opbevares i gyllebeholder, som bl.a. kontrolleres jævnligt og som kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Opbevaring i gyllebeholder vurderes til at være BAT.

Udbringning af husdyrgødning

Der udarbejdes bl.a. mark- og gødningsplan, så gødningen tilpasses afgrødernes behov. Desuden skal håndteringen følge lovgivningen på området, hvorved det vurderes, at håndteringen samtidig lever op til BAT.

Miljømyndighedens samlede vurdering

Sønderborg Kommune vurderer samlet set, med baggrund i de enkelte redegørelser for BAT,

at det ansøgte lever op til niveauet for BAT, for en ejendom med den pågældende husdyrproduktion og størrelse, med de vilkår som i øvrigt er stillet i miljøgodkendelsen i relation til BAT.

Det vurderes, at der på nuværende tidspunkt ikke er baggrund for at stille vilkår om yderligere indførelse af bedst tilgængelig teknologi.

Det skal bemærkes, at BAT-vurderingen er foretaget som en selvstændig vurdering uden hensyn til om beskyttelsesniveauerne i husdyrloven er overholdt.

Et af hovedformålene med Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er at fremme anvendelsen af renere teknologi og sikre brug af den bedste tilgængelige teknik i husdyrbrug. Princippet om brugen af bedste tilgængelige teknik (BAT) indebærer, at der inden for en given sektor skal anvendes den miljømæssigt set mest effektive og avancerede teknologi i produktionen.

7 Husdyrbrugets ophør

I forbindelse med ophør af husdyrproduktion, vil der enten ske det, at ejendommen overdrages med alt indhold til en anden husdyrproducent – ellers vil anlægget blive tømt for dyr og gødning, og rester af kemikalier samt andet affald vil blive bortskaffet iht. Kommunens affaldsregulativ. Unødvendige olietanke vil blive sløjfet.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at disse tiltag er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter. Endvidere vurderes det, at disse tiltag vil sikre, at ejendommen ikke kommer til at fremstå som et øde og forladt element i landskabet.

Der stilles imidlertid vilkår om tiltag, der skal iværksættes i forbindelse med ophør.

Det vurderes således, at der er taget tilstrækkeligt hensyn til eventuel forureningsfare ved ophør af husdyrbruget.

8 Egenkontrol og dokumentation

I løbet af dagen holdes anlægget under opsyn og det sikres at anlægget kører optimalt.

Der er tæt overdækning på gyllebeholder, og der føres kontrol med flydelaget. Gyllen overpumpes fra fortank til gylletank efter behov. Der er monteret niveaufølere i fortanken, som starter automatisk overpumpning ved behov. Systemet tilses dog flere gange dagligt manuelt.

Kontrol af tømningshyppighed følger af, at der er monteret automatik på skraberne i gødningsrenderne i hallerne. Skraberne er indstillet til daglig tømning.

Mængden af døde dyr fra pelsningsprocessen fremgår af fakturaer fra Daka. Der er tale om ca. 44 tons om året.

10 års-beholderkontrol overholdes for gyllebeholderen.

Så vidt muligt tilstræbes det at minimere vand- og energiforbrug på anlægget.

Forbrug af foder registreres fra foderfirmaet, så forbruget altid kan sammenlignes med foregående perioder.

Miljømyndighedens vurdering

Ansøger har redegjort for mulig egenkontrol. Det vurderes, at de vilkår, der er stillet i de foregående afsnit er tilstrækkeligt til at sikre, at der ikke opstår væsentlig påvirkning af miljøet.

Der stilles vilkår til, at der skal føres en driftsjournal over dyreholdet, som skal indeholde oplysninger og dokumentation for antal årligt producerede mink, samt tæver på stald, antal dyr bortskaffet til destruktions, samt eventuelt solgte levende dyr.

9 Offentliggørelse, klagevejledning og underretning

Nabo og -partshøring

Et resume og et link til udkastet til miljøgodkendelse blev den 17. juni 2015 udsendt til høring hos naboer inden for en radius på 282 m omkring ejendommen og skønnede parter i sagen, ansøger selv, ansøgers konsulent, samt ejere/forpagtere af arealer med gylleaftaler.

Sønderborg Kommune har vurderet, jf. svar fra d. 31. marts 2014 fra Miljøstyrelsens help-disk, at naboer beboende inden for den korrigerede genafstand til byzone (282 m) beregnet efter Miljøstyrelsens lugtmodel, må anses som værende berørte af udvidelsen. Disse naboer har modtaget høringen.

Et resume og et link til udkast af denne godkendelse er sendt i partshøring hos:

- Gårdejer Bente Jørgensen Staugaard og Finn Vendelin Jensen
- Rådgiver Vibeke Conradsen, Kopenhagen Fur

Ejere og lejere af følgende adresser:

- Klapleddet 1, 6470 Sydals
- Klapleddet 2, 6470 Sydals
- Klapleddet 3, 6470 Sydals
- Klapleddet 4, 6470 Sydals
- Klapleddet 5, 6470 Sydals
- Klapleddet 6, 6470 Sydals
- Skovforten 6, 6470 Sydals
- Skovforten 8, 6470 Sydals

Ejere af arealer med gylleaftaler:

- Knud Erik Hansen, Lysabildgade 90, 6470 Sydals
- Niels Peter Nielsen, Mommarkvej 363, 6470 Sydals

Der var frist til afgivelse af bemærkninger på 3 uger frem til og med onsdag den 8. juli 2015.

Nabohøringen/partshøringen gav ingen kommentarer.

Annoncering af afgørelse

Afgørelsen om godkendelse efter Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug er offentliggjort på www.sonderborg.dk den 20. august 2015 og der er efterfølgende orienteret herom i Sønderborg Ugeavis.

Klagevejledning

Denne godkendelse er meddelt i overensstemmelse med kapitel 3 § 11 stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, (Miljøministeriets lov nr. 1486 af 04. december 2009 med efterfølgende ændringer).

Godkendelsen kan indenfor en frist på 4 uger – fra den er offentliggjort på www.sonderborgkommune.dk - påklages til Natur- og Miljøklagenævnet af ejeren, klageberettigede myndigheder og organisationer samt enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald, jf. Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug § 84 – 87.

En eventuel klage skal være skriftlig og sendes via Klageportalen på www.borger.dk. På www.borger.dk klikker du på fanen [Miljø og energi] i venstre side. Her vælger du først [Forurening] og derefter [Landbrug og forurening]. På siden 'Landbrug og forurening' klikker du på [Klag til Natur- og Miljøklagenævnet] under selvbetjening midt på siden. Her skal du logge ind med dit NemID og følge vejledningen. Du kan nu uploade dokumenter og billeder eller

skrive direkte i et tekstfelt. Klagen sendes også automatisk gennem klageportalen til den myndighed, som har truffet afgørelsen.

Klagen skal være modtaget inden klagefristens udløb torsdag den 17. september 2015.

Civilt søgsmål

Et eventuelt sagsanlæg skal ifølge § 90 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er modtaget, eller – hvis sagen påklages – inden 6 måneder efter, at den endelige afgørelse foreligger.

10 Konklusion

Sønderborg Kommune godkender hermed en husdyrproduktion på i alt 3.300 minktæver svarende til 113,8 DE på ejendommen Klapleddet 4, 6470 Sydals opførelse af en ny minkhal, samt afsætning af 13,8 DE til aftalearealer og biogasanlæg.

Sønderborg Kommune meddeler godkendelsen, da det vurderes, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Sønderborg Kommune vurderer, at indretning og drift af husdyrbruget, udbringning af husdyrgødning og drift af arealerne kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig påvirkning af miljøet, som det er beskrevet i Husdyrloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000 områder eller levesteder for arter optaget på Habitatdirektivets bilag IV.

Miljøgodkendelsen er meddelt i henhold til § 11, stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Godkendelsen er baseret på de oplysninger, der er redegjort for ansøgningsmaterialet, i beskrivelsen af ejendommen samt i vurderingen af udvidelsen.

De efterfølgende vilkår vurderes at kunne begrænse risikoen for forurening og ikke-uvæsentlige gener. Hvis der mod forventning skulle opstå væsentlige gener for de omkringboende eller andre uforudsete gener i forbindelse med udvidelsen, kan Sønderborg Kommune foranledige, at generne reduceres, ved at meddele påbud om afhjælpende foranstaltninger jf. Husdyrgodkendelseslovens § 42.

11 Generelt

Meddelelse om miljøgodkendelse i henhold til Husdyrbruglovens § 11, stk. 2 for Klapleddet 4, 6470 Sydals, annonceres på Sønderborg Kommunes hjemmeside den 20. august 2015.

Godkendelsen kan indenfor en frist på 4 uger, fra afgørelsen er offentligt, påklages til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagevejledning er vedlagt. Klagefristen udløber 17. september 2015.

Hvis afgørelsen påklages, kan klagemyndigheden beslutte at ændre vilkårene i godkendelsen eller helt at ophæve godkendelsen. Hvis godkendelsens udnyttes inden klagefristens udløb – og inden en eventuel klage er afgjort af klagemyndigheden – sker udnyttelsen på virksomhedens ansvar.

Godkendelsen omfatter udelukkende forholdet til miljølovgivningen. Andre godkendelser/tilladelser i forhold til anden lovgivning (fx byggeloven, planloven, m.v.) skal søges separat.

Hvis virksomheden udvides eller ændres bygningsmæssigt eller driftsmæssigt på en måde, der medfører forøget forurening eller andre virkninger på miljøet, skal dette godkendes af Sønderborg Kommune, før udvidelsen eller ændringen sker (jf. § 11 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug).

Lene Alnor
Land og Natur
Natur og Miljø
Sønderborg Kommune

12 Vilkår

GENERELT

1. Godkendelsen skal være udnyttet inden 2 år fra godkendelsen er meddelt. Godkendelsen anses som udnyttet ved iværksættelse af bygge- og anlægsarbejder. Bygge- og anlægsarbejder skal færdiggøres i et rimeligt tempo og være afsluttet inden for et år.
2. Er godkendelsen helt eller delvist ikke udnyttet indenfor den angivne frist, bortfalder godkendelsen eller den del, der ikke er udnyttet.
3. Et eksemplar af miljøgodkendelsen skal til enhver tid være tilgængeligt på virksomheden.
4. Denne godkendelse må ikke tages i brug før der er meddelt nedsivningstilladelse fra Sønderborg Kommune, afdeling Vand og Jord.

EGENKONTROL

Dokumentation for overholdelse af vilkår (4-9) skal noteres i en **driftsjournal**, der skal opbevares på bedriften i minimum 5 år og skal fremvises til tilsynsmyndigheden, såfremt der anmodes herom. Dokumentationen skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at vilkårene i godkendelsen er overholdt – uanset driftsmæssig sammenhæng med andre produktionsanlæg.

5. På tilsynsmyndighedens forlangende skal virksomheden dokumentere overholdelse af denne godkendelses vilkår. Den fremviste dokumentation skal, uanset evt. driftsmæssigt fællesskab med andre produktionsanlæg, særskilt og på tydelig vis kunne dokumentere ejendommens overholdelse af vilkårene i miljøgodkendelsen.
6. Der skal føres en driftsjournal over dyreholdet. Driftsjournalen skal indeholde oplysninger og dokumentation for antal årligt producerede mink, samt tæver på stald, antal dyr bortskaffet til destruktions, samt eventuelt solgte levende dyr.
7. Vandforbruget, og hvad der evt. er foretaget for at reducere det, skal registreres årligt.
8. Mængden af forbrugt husdyrfoder inkl. spild skal registreres årligt.
9. Der skal føres logbog med angivelse af dato og tidspunkt for tømninger af gødningsrender.
10. Følgende skal registreres i en driftsjournal:
 - a. Dato for fjernelse af halm under burene jf. Pelsdyrbekendtgørelsen (Halm under burene skal rives sammen mindst 1. gang i måneden i perioden fra 1. maj til 1. november. Den resterende del af året kan halmen fjernes hver anden måned).
 - b. Hvilke former for fluebekæmpelse der er foretaget. Logbogen skal som minimum angive middel, anvendt mængde og dato for anvendelse.

HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

11. Det rørlagte vandløb som er placeret, hvor den nye stald skal ligge, skal omlægges, så det overholder afstandskravet for vandløb på 15 m til staldbygningen.
12. Den nye lukkede minkhal skal opføres i neutrale ikke-reflekterende materialer som angivet i ansøgningsmaterialet og med samme tagbelægning som den eksisterende lukkede minkhal.
13. De tre-rækkede hegn mod Humbækvej samt i skellet mellem markerne på matrikel 18 og 485, Lysabild Ejerlav, Lysabild skal vedligeholdes med udskiftning af udgæede planter.

HUSDYRHOLDET, STALDANLÆG OG DRIFT

Husdyrholdet og staldanlæg

14. Den nye minkhal skal opføres som beskrevet i de medsendte tegninger/skitser.
15. Husdyrbruget må drives med en maksimal årlig produktion på 3.300 minktæver. Dyrene må fordeles i hallerne med følgende gennemsnitlig maksimal belægning:

	Staldafsnit	Art og vægtklasse/alder	Ansøgt drift		
			antal	DE ¹⁾	DE ²⁾
ST-237866	Eksisterende 2-rk minkhaller	Mink, 1 årstæve, bure	1.700	56,57	58,62
ST-237894	Eksisterende 12-rk lukket minkhal	Mink, 1 årstæve, bure	900	30,0	31,03
ST-237895	Ny 12-rk lukket minkhal	Mink, 1 årstæve, bure	700	23,33	24,14
I alt			3.300	110,0	113,79

¹⁾ Beregnet efter bek. om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 915 af 27. juni 2013

²⁾ Beregnet efter bek. om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 853 af 30. juni 2014

16. I de eksisterende minkhaller skal der være etableret gødningsrender med en bredde på mindst 36 cm. Gødningsrenderne skal tømmes mindst 2 gange om ugen, dog ikke i perioder med hård frost.
17. I den nye minkhal skal der etableres gødningsrender med en bredde på mindst 37,5 cm. Gødningsrenderne skal tømmes mindst 2 gange om ugen, dog ikke i perioder med hård frost.
18. Såvel gødning i gødningsrenderne, som gødning afsat på kanten og ved siden af gødningsrenderne skal fjernes ved udmugning.
19. Den del af gødningen som havner ved siden af gødningsrenderne skal fjernes ugentligt for at undgå udvikling af fluer.
20. I alle minkhaller skal der til opsamling af næringsstoffer i den urin, der afsættes uden for gødningsrenderne, altid være rigeligt, tilgængeligt halm ovenpå redekasserne (halm ad libitum). Ud over trådnettet må der ikke være foranstaltninger, der hindrer dyrenes adgang til halmen.
21. Sandarealerne skal gennemgås mindst 2 gange årligt. De steder, hvor der er tendens til, at gødningen rammer ved siden af gødningsrenderne, skal sandet skiftes i forbindelse med gennemgangen.

22. Hvis denne godkendelse ikke udnyttes fuldt ud, skal der til enhver tid kunne dokumenteres, at emissionen udmeldt i NMK-afgørelser på godkendelsestidspunktet for den etablerede produktion er overholdt.

Fodring

23. I alle minkhaller skal der anvendes foder med et proteinindhold på gennemsnitligt 31 % af OE i uge 30-47. Ansøger skal dokumentere procentsatsen med en produktionsplan fra foderleverandøren, hvoraf den planlagte mængde protein i procent af den omsættelige energi fremgår.

Energi og vandforbrug

24. Hvis husdyrbrugets vandforbrug overstiger 2.700 m³, skal ansøger sende en redegørelse til miljømyndigheden. Redegørelsen skal indeholde en beskrivelse af, hvorfor forbruget er steget, og hvilke tiltag der sættes i værk for at reducere vandforbruget.

Spildevand herunder regnvand

25. Al vask af maskiner og redskaber, hvorfra der kan forekomme foder- og gødningsrester skal foregå på støbt plads med bortledning af spildevandet til opsamlingsbeholder. Vaskepladsen skal til enhver tid være minimum to meter bredere og to meter længere end den største maskine, som vaskes på vaskepladsen. Udbringning skal ske jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for udbringning af husdyrgødning/restvand.

Affald

26. Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning m.v.
27. Medicinrester (inklusive vaccinerester) skal opbevares utilgængeligt for uvedkommende og skal opbevares i originalemballage. Brugte kanyler opbevares i kanylebokse. Medicinrester og brugte kanyler skal afleveres til apoteket. Tom medicinemballage kan bortskaffes som brændbart affald.
28. Fast farligt affald som fx brugte olie- og brændstoffiltre skal opbevares indendørs i en beholder, der er resistent overfor olie og brændstof. Batterier, elsparepærer og spraydåser skal opbevares indendørs til de bortskaffes. Batterier opbevares i en syrefast beholder.
29. Ikke-genanvendeligt affald skal bortskaffes efter behov, dog minimum én gang om året.

Råvarer og hjælpestoffer

30. Tankning af diesel skal ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således, at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
31. Påfyldning af diesellole skal ske under konstant overvågning.

Driftsforstyrrelser eller uheld

32. Der skal indsendes en beredskabsplan til Sønderborg Kommune senest tre måneder efter at denne godkendelse er taget i brug. Planen skal oplyse om, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal opdateres hvert 2. år.

GØDNINGSPRODUKTION OG –HÅNDBETING

Flydende husdyrgødning

33. Påfyldning af gylle til vogn skal ske på støbt plads med afløb til opsamlingsbeholder. Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter periode med daglig påfyldning af gylle er afsluttet. Såfremt påfyldningen af gylle sker med selvlæssende fyldetårn eller tilsvarende metode til at undgå spild, er der ikke krav om påfyldeplads.
34. Der må ikke foretages håndtering, herunder omrøring og udkørsel af husdyrgødning fra anlægget lørdag eller søn- og helligdage.

Fast gødning inkl. dybstrøelse

35. Halm fra rensninger under og omkring burene skal tilføres gyllebeholderen. Halmen kan også opbevares på overdækket på møddingsplads.

FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG

Støj fra anlægget og maskiner

36. Virksomhedens bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige følgende værdier, målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer: Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tallene i parenteserne angiver referencetiden inden for den pågældende periode.

Mandag-fredag kl. 07-18 (8 timer) Lørdag kl. 07-14 (7 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time) Lørdag kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag kl. 07-18 (8 timer)	Alle dage kl. 22-07 (1/2 time)	Alle dage kl. 22-07 Maksimal værdi
55 db (A)	45 db (A)	40 db (A)	55 db (A)

Miljømyndigheden kan forlange, at husdyrbruget skal dokumentere, at støjgrænserne er overholdt. Målinger/beregninger skal foretages og afrapporteres som "miljømåling - ekstern støj" i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledninger nr. 6 fra 1984 og nr. 5 fra 1993. Dokumentationen skal tilsendes miljømyndigheden sammen med oplysninger om driftsforholdene under målingen/beregningen. Tidsfrist herfor aftales med miljømyndigheden.

Dokumentationen skal udføres efter Miljøstyrelsens gældende vejledninger af et firma, som er godkendt af Miljøstyrelsen. Målingerne/beregningerne skal foretages og afrapporteres som "Miljømåling - ekstern støj". Målingen/beregningen skal foretages for de mest støjbelastede områder udenfor husdyrbrugets grund, under de mest støjbelastende driftsforhold - eller efter anden aftale med miljømyndigheden. Grænseværdier for støj anses for overholdt, hvis målte eller beregnede værdier fratrukket ubestemtheden er mindre end grænseværdien. Målingernes og beregningernes samlede ubestemthed fastsættes i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledninger. Ubestemtheden må ikke være over 3 dB(A). Hvis støjgrænserne er overholdt, kan der kun kræves en årlig støjmåling. Udgifterne til dokumentation skal betales af husdyrbruget.

Fluer og skadedyr

37. Der skal overalt på ejendommen føres en effektiv fluebekæmpelse samt forebyggende foranstaltninger mod fluer. Fluebekæmpelse skal ske i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium.
38. Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes fri for affald, gødning og foderrester m.v., så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).
39. Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).
40. Der skal anvendes limsnore med gift til bekæmpelse af fluer eller anden form for fluebekæmpelse med samme effekt. Limsnorene (eller anden bekæmpelse) skal opsættes inden fluegener opstår og skal skiftes så ofte det er nødvendigt, når de er fyldt med fluer og/eller støvet til jf. *"Retningslinjer for fluebekæmpelse på pelsdyrfarme"*.

AREALER

41. Der må afsættes husdyrgødning til bedriften Mommærkvej 363, 6470 Sydals som må modtage husdyrgødning svarende til 67,1 DE. Husdyrgødningen må udbringes på arealerne vist i bilag 4-8. Gyldig kontrakt inkl. kortbilag skal til enhver tid kunne fremvises.
42. Der må afsættes husdyrgødning til bedriften Lysabildgade 90, 6470 Sydals som må modtage husdyrgødning svarende til 32,86 DE. Husdyrgødningen må udbringes på arealerne vist i bilag 4-8. Gyldig kontrakt inkl. kortbilag skal til enhver tid kunne fremvises.
43. Erstatningsnatur etableret i forbindelse med meddelt § 10 tilladelse i 2012 skal bevares.

HUSDYRBRUGETS OPHØR

44. Ophør af minkbruget skal meddeles til Sønderborg Kommune.
45. Ved ophør af minkbruget skal der foretages:
 - en oprydning i og omkring staldanlæg
 - tømning og rengøring af fortank med rørsystemer, gødningsrender m.v. Gødningsrester og spildevand skal bortskaffes efter gældende regler.
 - tømning af alle olietanke
 - bortskaffelse af restkemikalier, olieaffald, medicinaffald m.v. i henhold til Sønderborg Kommunes affaldsregulativer.

13 Lovgrundlag

Gældende lovgivning og generelle regler for driften af en landbrugsejendom og håndtering af diverse produkter anvendt på ejendommen forudsættes kendt og skal følges. Herunder er nævnt en række af de gældende vejledninger og lovgrundlag:

Lov nr. 1572 af 20/12/06 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

Lovbekendtgørelse nr. 1486 af 04/12/2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

Lov nr. 879 af 26/06/2010 om miljøbeskyttelse

Bekendtgørelse nr. 1428 af 13/12/2006 om pelsdyrfarme m.v.

Bekendtgørelse nr. 265 af 28/03/2006 om husning af mink og hegning af minkfarme

Lov nr. 933 af 24/09/2009 om naturbeskyttelse

Bekendtgørelse nr. 1283 af 8/12/2014 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug

Bekendtgørelse nr. 853 af 30/06/2014 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

Bekendtgørelse nr. 639 af 13/06/2012 om miljøregulering af visse aktiviteter

Bekendtgørelse nr. 1309 af 18/12/2012 om affald

Bekendtgørelse nr. 1321 af 21/12/2011 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines

Regulativ for erhvervsaffald i Sønderborg Kommune

Forskrift for opbevaring af farligt affald og kemikalier i Sønderborg Kommune

Kommuneplan for Sønderborg Kommune 2013-2025

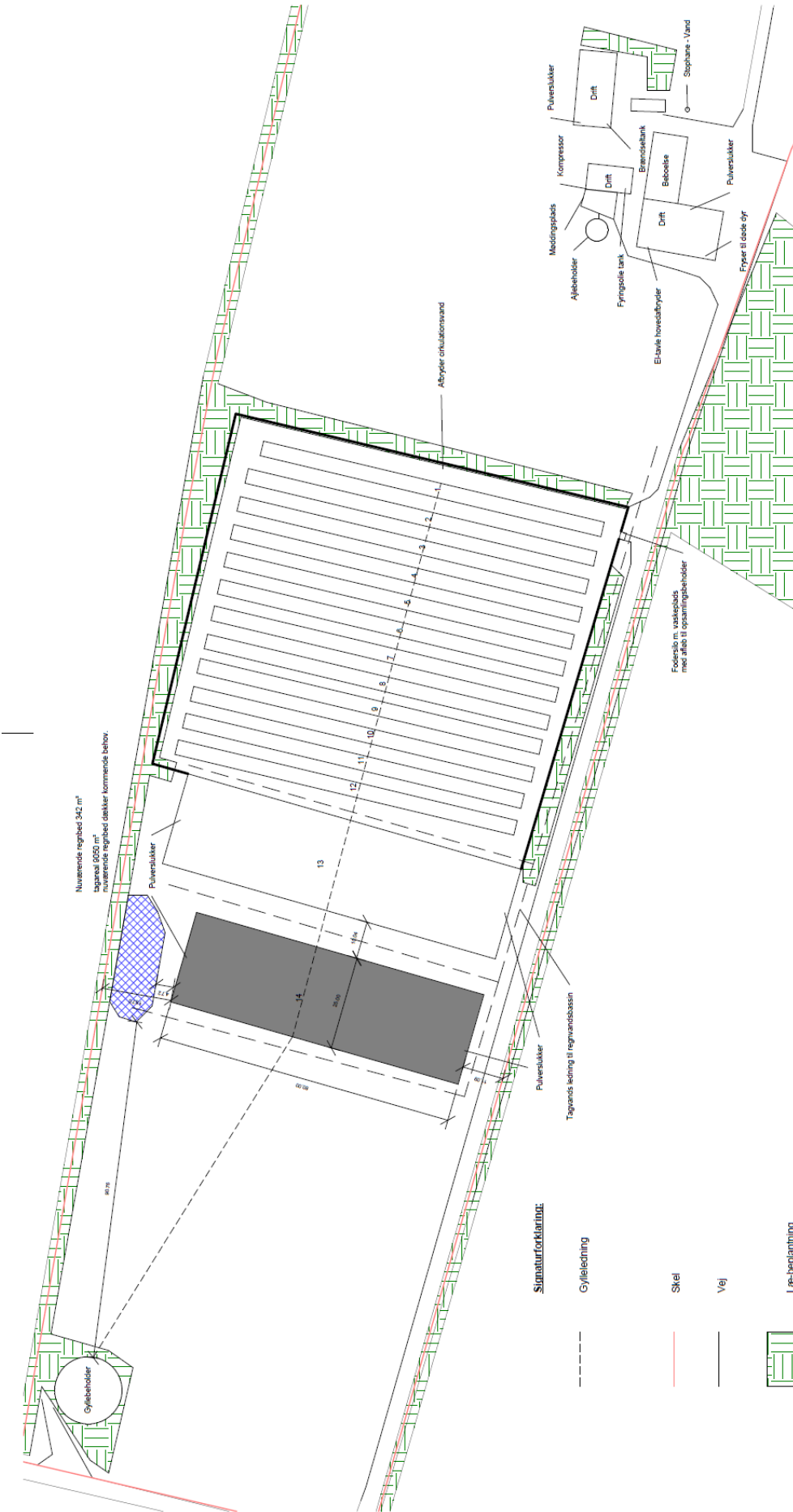
Klapledet 4, 6470 Sydals

<p>Danmarks Miljøportal Data om miljøet i Danmark</p>	<p>Afstande og lokalisering</p>	<p>Måltforhold: 1:11897 Dato: 14.08.2015</p>
<p>Rentemestervej 8, 1. sal, 2400 København NV Support: miljoportal@miljoportal.dk</p> <p><small>Ortofoto: (DPOE/land): COWI har den fulde ophavsret til de ortofotos (DPOE/land), der vises som baggrundkort. Denne funktion, med ortofoto som baggrundkort, må derfor kun anvendes af Miljøministeriet, regioner og kommuner med tilhørende institutioner, der er part i Danmarks Miljøportal, i forbindelse med de pågældende institutioners myndighedsbehandling indenfor miljøområdet, samt af privatpersoner til eget personligt brug. Linket må ikke indgå i andre hjemmesider. Øvrig kommerciel anvendelse er ikke tilladt og vil kunne retsforfølges.</small></p>		

Kopenhagen Fur Rådgivning		K O P E N H A G E N	
Emne:	Klaipeddet 4, 6470 Sydals - Finn V. Jensen	Mål:	1 : 1000
	Situationsplan	Sogn:	src
		Dato:	15/01/13
			Agro Food Park 15
			8200 Amus N
			T. +45 7213 2800
			www.Kopenhagenfur.com
SIT-1-01			

**Kopenhagen Fur
Rådgivning**

Emne: Klipledet 4, 6470 Sydals - Finn V. Jensen

Situationsplan

Mål: 1 : 1000

Sign: src

Dato: 15/08/19

Agro Food Park 15
8200 Aarhus N

T: +45 7213 2800

www.Kopenhagenfur.com

SIT-1-01

Situationsforklaring:

Gylleledning

Skel

Vej

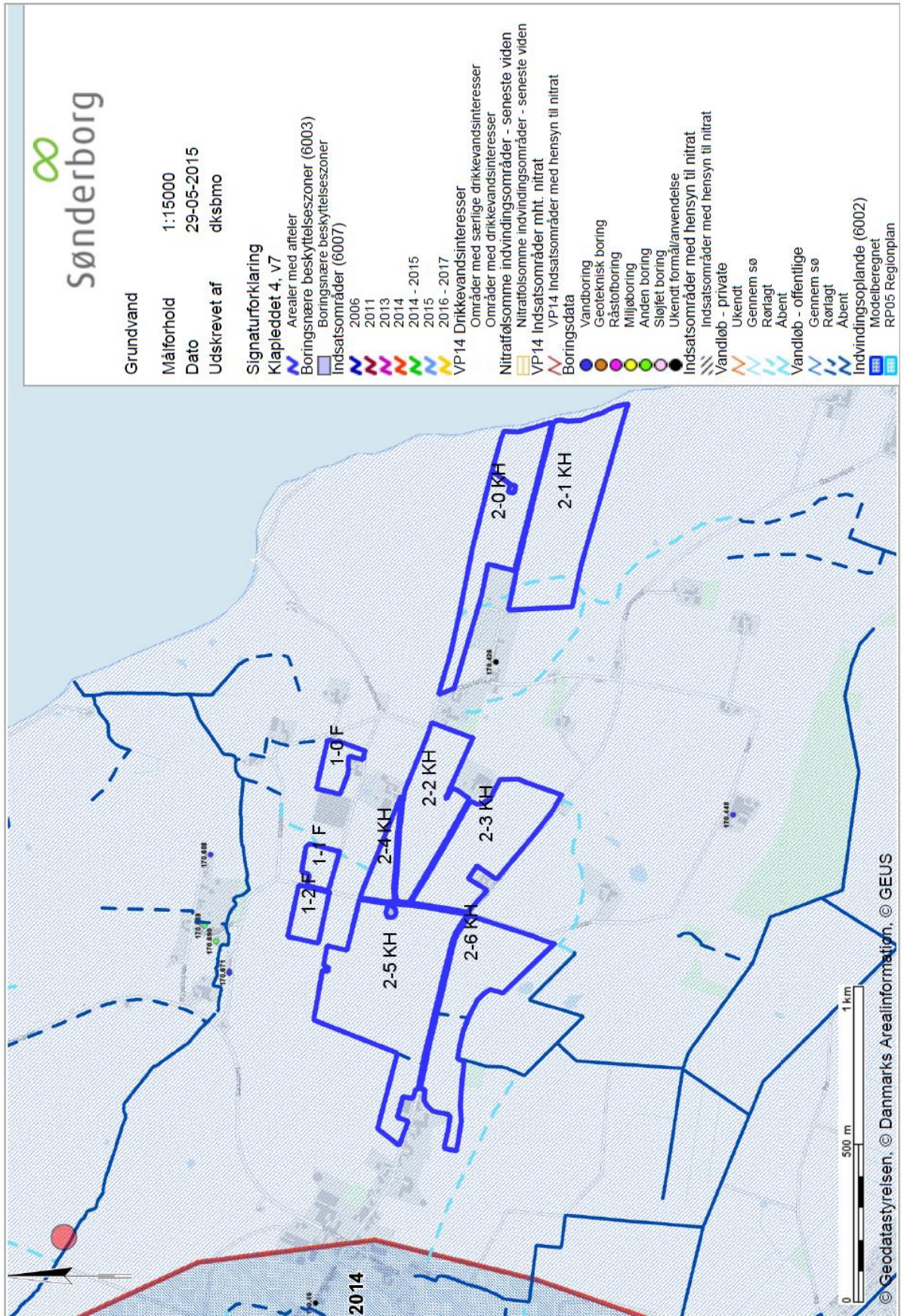
Lee-beplantning

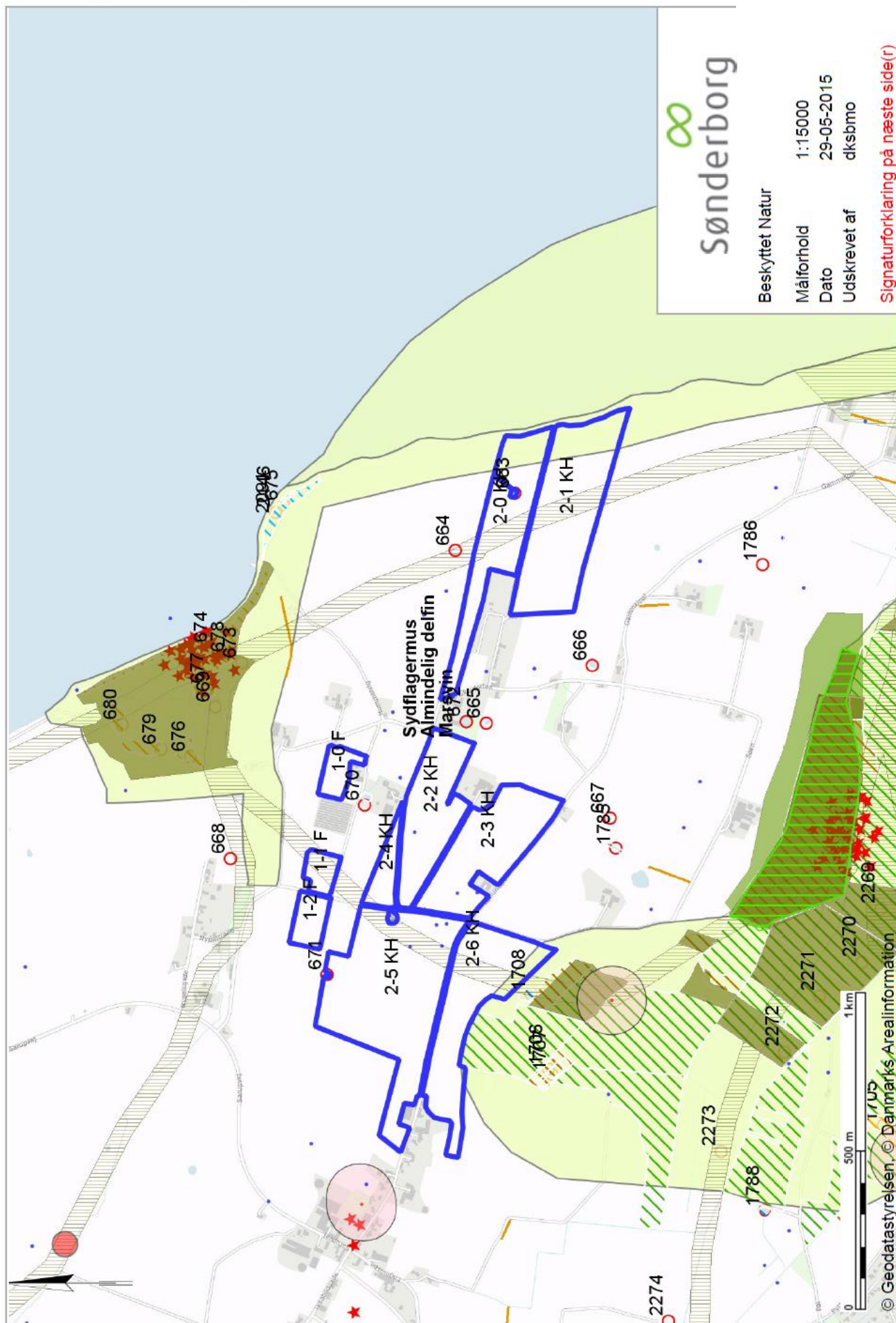
Hegn

Eksisterende byggeri

Ansøgt byggeri

Signaturforklaring

Klapledet 4, v7

 Arealer med aftaler

Besigtigelse §3 - Punkt

 Besigtigelse §3 - Punkt

Biologiske interesseområder

 Særlig værdi
 Værdi

Kp Naturbeskyttelsesområder

 Naturbeskyttelsesinteresse
 Potentiel naturbeskyttelsesinteresse

Nyregistreringer §3 naturtyper

 Nyregistreret Eng
 Nyregistreret Hede
 Nyregistreret Mose
 Nyregistreret Overdrev
 Nyregistreret Strandeng
 Nyregistreret Sø
 Nyregistrering: Udtaget

Beskyttede sten- og jorddiger

 Beskyttede jord- og stendiger

Pattedyrsregistrering

 Pattedyrsregistrering

Padderegistrering

 Bjergsalamander
 Budsudet frø
 Grøn frø
 Lille Vandsalamander
 Løgfrø
 Løvfrø
 Markfirben
 Skrubtudse
 Spidssnudet frø
 Stor Vandsalamander
 Strandtudse

Fugleregistrering

 Fugleregistrering

Kp Økologiske forbindelser

 Økologisk forbindelse
 Potentiel økologisk forbindelse

Kulturarvsarealer

 Kulturarvsareal

Fund og fortidsminde beskyttelseslinjer

 Fund & Fortidsminde beskyttelsesområde

Ikke fredede fund og fortidsminder

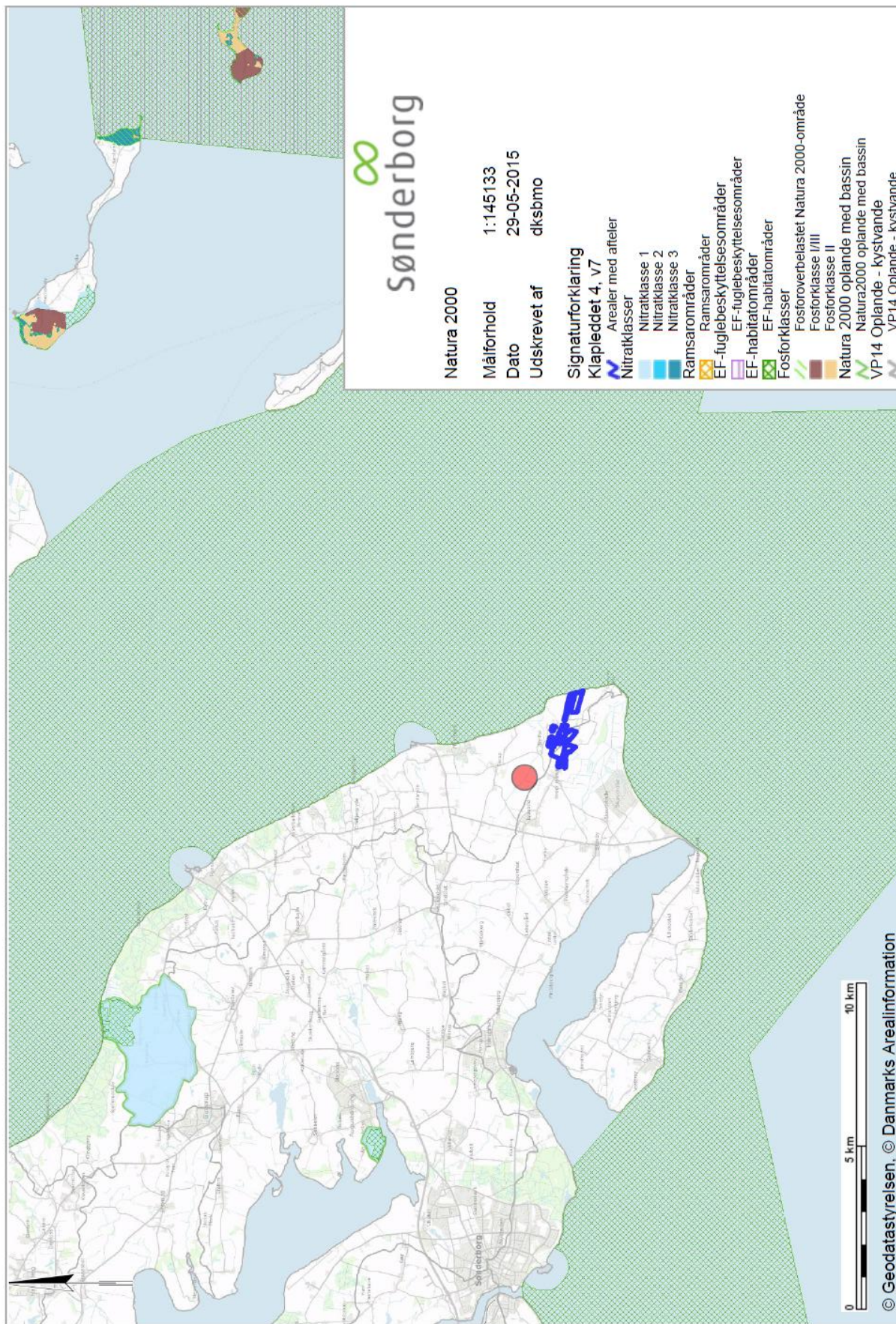
 Fund & Fortidsminde - Ikke fredet

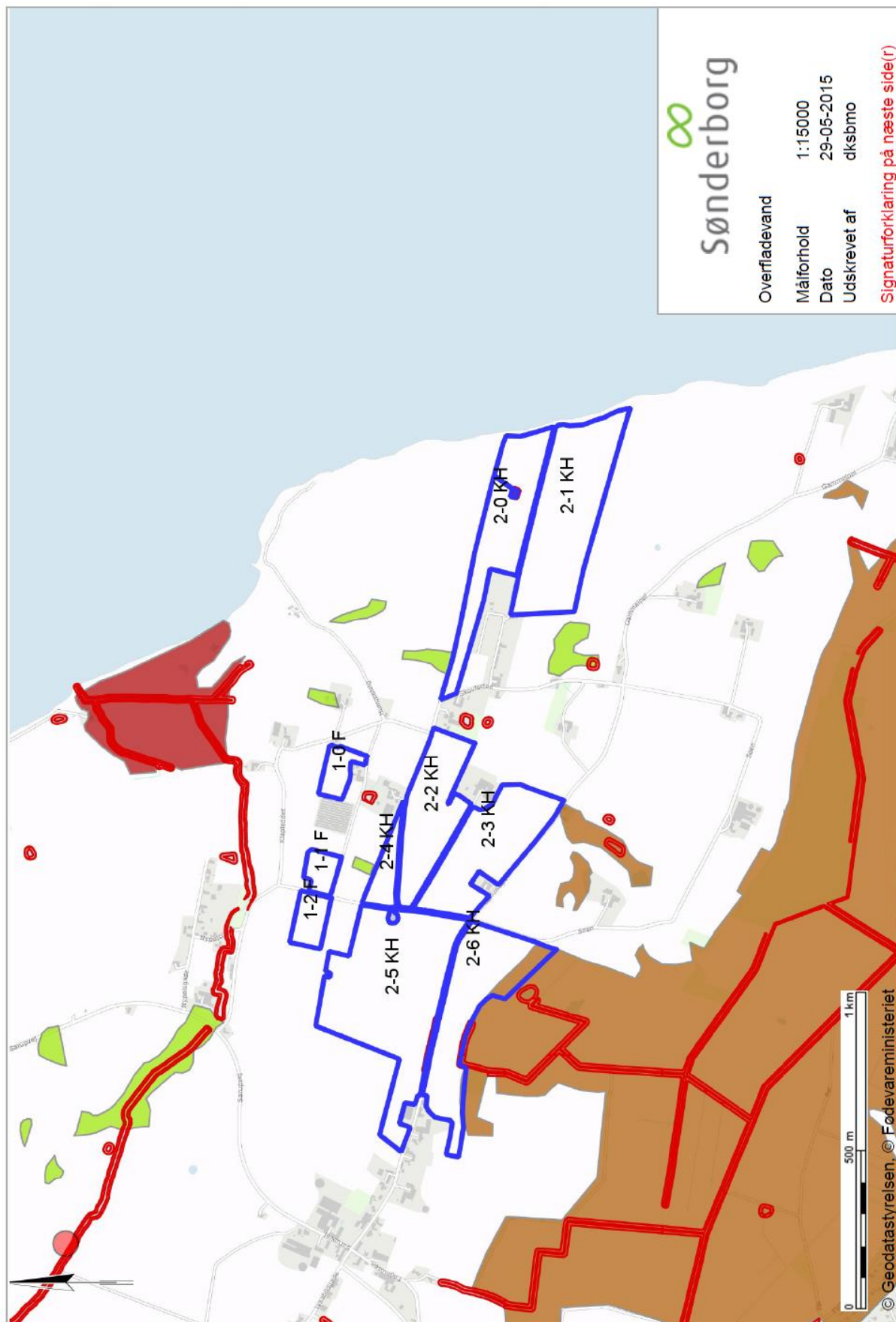
Fredede fund og fortidsminder

 Fund og Fortidsminde - fredet uden beskyttelseslinje
 Fund og Fortidsminde - fredet med beskyttelseslinje

Stævningskove

 Stævningskove

Signaturforklaring

Klapledet 4, v7

 Arealer med affeler

Lavbund og okker

 Stor risiko for okkerudledning
 Middel risiko for okkerudledning
 Lille risiko for okkerudledning
 Ingen risiko for okkerudledning
 Lavbund, ikke okkerklassificeret

VP14 Oplande - Søer

 VP14 Oplande - Søer

VP14 Stærkt modificerede vandløb

 Stærkt modificerede vandløb

VP14 Stærkt modificerede søer

 VP14 Stærkt modificerede søer

VP14 Vejl. krav for maks. reduktion af vandføring

 5 %
 10 %
 15 %
 25 %
 Konkret vurdering i visse områder med indvinding til almene vandforsyninger

VP14 Vandløb - miljømål for faunaklasse

 Faunaklasse 4 - Mål
 Faunaklasse 5 - Mål
 Faunaklasse 6 - Mål
 Faunaklasse 7 - Mål
 Mål kan ikke udtrykkes i faunaklasse

VP14 Kystvande - kemisk tilstand

 VP14 Kystvande - kemisk tilstand - Mål

VP14 Kystvande - økologisk tilstand

 VP14 Kystvande - økologisk tilstand - Mål

VP14 Søer - økologisk potentiale

 Søer - Maksimalt økologisk potentiale - Mål
 Søer - Godt økologisk potentiale - Mål

VP14 Søer - økologisk tilstand

 Søer - Høj økologisk tilstand - Mål
 Søer - God økologisk tilstand - Mål

Randzoner (FVM)

 Randzonearealkort

VP14 Vandløb - økologisk potentiale

 Vandløb - Maksimalt økologisk potentiale - Mål
 Vandløb - Godt økologisk potentiale - Mål

VP14 Vandløb - økologisk tilstand

 Vandløb - Høj økologisk tilstand - Mål
 Vandløb - God økologisk tilstand - Mål

VP14 Vandområder - vandløb

 VP14 Vandområder - vandløb

